

FALLA LA VILA

Igualtat. Falles i Diversitat

2025

Pertany a: .....

“L’educació de la dona no pot dir-se tal educació, sinó domatge, perquè es proposa per fi l’obediència, la passivitat i la submissió.”

- Emilia Pardo Bazán

Editorial

Edita

Associació Cultural Falla la Vila

Coordinació general

Aitor Muñoz i Mamen Pérez

Equip de redacció

Neus Graullera, Toni Andrés,
Jordi Sanhermelando, Belén Martínez
i Albert Lluca

Portada

Il·lustració: Laia Arnau

Maquetació

yogurdefresa.es

Fotografies

La Comissió, Neus Graullera
i Belén Caballero (Kalos Fotógrafos)

Dipòsit legal

V-216-2015

Justificació de tirada

400 exemplars

.....

El llibre ha participat en la convocatòria dels premis de la Generalitat per a la promoció de l'ús del valencià de l'any 2025.

Aquest llibret participa en els Premis de les Lletres Falleres de l'any 2025.

www.lletresfalleres.info

Aquest llibret ha estat revisat pel Gabinet de Promoció del Valencià de l'Ajuntament de Sagunt.

L'Associació Cultural Falla La Vila no es fa responsable de les opinions expressades pels col·laboradors.

Igualtat
Falles i Diversitat

2025

IGUALTAT?

“Les festes són un espai de llibertat i igualtat, on totes les dones podem ser nosaltres mateixes sense por.”

- Maria Antònia Oliver

“En les festes, les dones hem de reivindicar el nostre lloc i la nostra veu, perquè la tradició també és nostra.”

- Isabel-Clara Simó

“La festa és un acte de resistència i celebració, on les dones som protagonistes de la nostra pròpia història.”

- Carmen Alborch

“Mai he usat una bandera, ni unes sigles, ni la meua sexualitat, ni la meua identitat de gènere com a reclam. Però em sent orgullosa de ser la dona transsexual que soc.”

- Tavi Gallart

“Que res ens limite. Que res ens definisca. Que res ens subjecte. Que la llibertat siga la nostra pròpia substància.”

- Simone de Beauvoir

“La llibertat no es demana, es conquista; i en cada pas cap a la igualtat, les dones construïm el futur.”

- Virginia Woolf

ÍNDEX

Falla La Vila

IGUALTAT

Pàg. 08

Salutació Alcalde
de l'Ajuntament
de Sagunt

Darío
Moreno Lerga

FALLES

Pàg. 10

Salutació
Presidència
Xavier
Graullera Agustí

Pàg. 12

Salutació
Fallera Major
Sandra
Sobrino Andrés

Pàg. 14

Fallera
Major
Sandra
Sobrino Andrés

Pàg. 16

Executiva
Infantil

Pàg. 18

Executiva
Major

Pàg. 20

Monument Infantil
Lema: *Veo-veo*
Artista: Dani Barea

Pàg. 22

Monument Major

Lema: *Les mares falleres*
Artista: Dani Barea

Pàg. 24

Programa de Festes

Falla
La Vila

Pàg. 25

Diari Faller

Falla
La Vila

DIVERSITAT

Pàg. 38

Falles i Feminisme:
*La Lluita de les Dones
per la Igualtat en la Festa*

Patricia Sánchez
Regidora de Festes
Ajuntament de Sagunt

Pàg. 42

Pla d'Igualtat
Falla La Vila

Mamen
Pérez Martínez
Delegació d'Igualtat

Pàg. 46

Falles i igualtat, ara

Una de la Vila

Pàg. 56

Uns fallers
molt singulars
José Àngel
Planillo Portolés

Pàg. 58

Sobre la situació
de la dona
Albert Llueca
Delegació
d'Acció Social

Pàg. 64

Un compromís
coratjós
Antoni Andrés
Fuertes

Pàg. 66

Al recer
dels porxos
Antoni Andrés
Fuertes

Pàg. 68

Roseta
la Valenta
Juan Manuel
Martínez

Pàg. 77

Juga per
la igualtat
Activitats
infantils

GUIA COMERCIAL

Pàg. 78

AGRAÏMENTS

Pàg. 95

LA IGUALTAT QUE PATIM

Frases de la festa

"Les xiques no haurien de ballar d'eixa manera tan provocativa, sembla que estan buscant alguna cosa més."

"Les dones no poden manejar l'alcohol com els homes, sempre acaben fent el ridícul."

"Hauries de somriure més, perquè quan no ho fas, sembles antipàtica i menys atractiva."

"Amb eixa roba tan provocativa, estàs demanant que tots els xics et miren i et diguen coses."

"Per què estàs sola en una festa com aquesta? Una xica com tu hauria d'estar acompanyada pel seu nuvi perquè et cuide."

"Les dones no haurien de beure tant perquè després no saben controlar-se i acaben fent coses de les quals es penedeixen."

LA VILA

Diversitat

Falles

Protagonitzen: *Les dones*

Darío Moreno Lerga

Alcalde de l'Ajuntament de Sagunt

La força de la sororitat contra la violència masclista

A migues Supervivents sorgix de la ferida profunda que deixa la violència de gènere, però també de la determinació per sanar, acompanyar i reconstruir. La seua missió no sols oferix ajuda pràctica, com a assessorament legal o suport psicològic; també oferix una cosa igual d'essencial: un espai segur per a existir, per a ser escoltades, per a tornar a somiar. En els seus deu anys d'activitat, han acompanyat a centenars de dones en un camí que no és fàcil, però que demostra que la sororitat pot ser una força transformadora.

La violència masclista és una xacra estructural que afecta a totes les capes de la societat, però massa sovint la resposta institucional és insuficient. Amigues Supervivents s'ha convertit en eixe lloc on les dones troben el que les administracions sovint no arriben: apoderament, dignitat i la certesa que no estan soles. *Recuperar la veu* és un mantra que travessa totes les seues iniciatives, des dels cafés de trobada fins als tallers d'autocura. No es tracta només de parlar, sinó de ser escoltades en una societat que moltes vegades silencia a les víctimes o les reduïx a estadístiques.

Parlar d'Amigues Supervivents no és només parlar d'una associació, sinó d'un crit col·lectiu que reclama justícia i esperança en un món que encara arrossega les ombres

de la violència masclista. El seu recent reconeixement amb el Premi Diana, atorgat per la Falla La Vila, és molt més que un homenatge; és un recordatori que el treball incansable per la igualtat i el suport a les víctimes és necessari i urgent. Per això, el Premi Diana és un reconeixement a la labor d'esta associació, sí; però també és una declaració d'intencions. Sagunt lluita contra la violència masclista que mata a dones, però la responsabilitat de mantindre esta lluita recau en tots nosaltres. Així, este homenatge és també un compromís: ni una menys, mai més.

La lluita ha de ser global i permanent. Cada gest compta: des de denunciar actituds masclistes fins a educar en igualtat. Les institucions han d'anar més enllà dels discursos i garantir recursos efectius. Però, també, ens toca a la població, com a ciutadans i ciutadanes, construir una societat on la violència no tinga cabuda. Amigues Supervivents ha demostrat que les ferides poden tancar-se, que el trauma pot convertir-se en acció i que el dolor compartit pot transformar-se en força col·lectiva. I també ens recorda que el treball no està acabat. Cada dona que recobra la seua vida és un triomf, però cada dona que patix és un fracàs de tots i totes.

Salutació Presidència
2025

Xavier Graullera Agustí

Estimats fallers i falleres, amics i amigues, col·laboradors i veïnats en els quals desenvolupem les nostres activitats lúdiques i festives. Sí, veïnats ho dic com sona i no és una errada. Ja estem en les falles de 2025, unes falles diferents de les quals han viscut els fallers i veïns de la Falla la Vila els anteriors 50 anys, però que de segur que gaudirem com sempre, amb il·lusió, alegria, ganes i germanor.

Enguany ha sigut un any diferent, hem deixat el nostre preuat casal de tota la vida al carrer n'Amalia Danés número 6 i ens hem traslladat al carrer dels Horts número 5. Ho hem fet amb un pesar molt gran, però amb l'ajuda de tots hem aconseguit portar els nostres records al nou casal. Han sigut mesos durs, de molta feina, de moltes emocions i moltes llàgrimes, cada cosa que tréiem ens recordava un gran moment que queda enrere.

El dia d'avui i tan prop de les falles com estem, encara intentem trobar el lloc ideal que ens permetrà a tots els fallers gaudir de l'harmonia en família que sempre hem tingut. De vegades sembla una feina impossible, però amb la voluntat de tots els fallers i falleres segur que ho aconseguirem i en uns anys açò serà un bonic record de la història de la nostra benvolguda Falla la Vila.

És per això que en el primer paràgraf parlava de veïnats. Com sempre, la falla es plantarà en la Plaça Major, ben protegida i apadrinada pel campanar de l'església de Santa Maria, però el nostre dia a dia serà més a baix, passant el Mercat de Sagunt, al carrer dels Horts.

Els nostres veïns de sempre, ja sabien del nostre bon comportament, cívic i proper amb ells, però ara ve el moment de començar a conèixer-nos amb els nous. Com tots els començaments, no serà fàcil, cadascú està acostumat a fer les coses d'una manera i és per això que demanem paciència i comprensió si en algun moment ens excedim.

Bé, ara és moment d'agrair a la comissió l'inesgotable ajuda que ens ha prestat. A la meua executiva, sense l'ajuda de la qual no haguera pogut comandar aquest projecte i alguna persona que sense ser de l'executiva ha col·laborat tant com el que més. Moltes gràcies!!!

Com no li agrairé a la meua Fallera Major, Sandra? Quan ja pensava que desfilaria sol, donares el pas per acompanyar-me tot aquest any. Moltíssimes gràcies!!!

A la meua família, que sempre està en el moment just per a ajudar-me i recolzar-me en tot moment, triant els tratges i ajudant-me a vestir-me, recordant-me totes les coses que me n'oblida... Moltíssimes gràcies!!!

Us desitge de tot cor, que tots els fallers gaudisquen les Falles del 2025 tan intensament com vaig a fer-ho jo.

Visca la Falla de la Vila!!!

© Belk

Salutació Fallera Major

2025

Sandra Soberino Andrés

Estimats amics i amigues,

Com a fallera major de la nostra estimada falla, és un honor dirigir-me a tots vosaltres en aquest dia tan especial. Hui vull parlar sobre un tema que considere fonamental per al progrés i la cohesió de la nostra comunitat: la igualtat en el món faller.

Des de temps immemorials, les Falles han sigut una celebració de la nostra cultura, les nostres tradicions i la nostra identitat. No obstant això, també és cert que, com en molts altres àmbits de la societat, hem hagut d'enfrontar desafiaments relacionats amb la igualtat de gènere. Al llarg dels anys, hem vist com les dones han anat guanyant terreny i ocupant espais que abans els eren negats. Però encara queda molt per fer.

La igualtat en el món faller no ha de ser només un ideal, sinó una realitat palpable. És essencial que treballem junts per eliminar qualsevol tipus de discriminació i per assegurar que totes les persones, independentment del seu gènere, tinguem les mateixes oportunitats i drets. No es tracta només de permetre que les dones ocupen càrrecs de responsabilitat, sinó de fomentar un ambient en què tots, homes i dones, se senten valorats i respectats per igual.

La plena igualtat implica reconèixer i valorar les capacitats i talents de cada individu, sense importar el seu sexe. En la nostra falla, hem vist com tant homes com dones han contribuït de manera significativa a l'èxit de les nostres celebracions. Des de la confecció dels vestits fins a l'organització dels esdeveniments, cada tasca és important i mereix ser reconeguda.

A més, és crucial que les nostres Falles siguin inclusives. Això significa obrir les nostres portes a totes les persones, sense importar el seu origen, orientació sexual, religió o qualsevol altra característica que les faça úniques. La diversitat és una font de riquesa i enforteix la nostra comunitat. En ser inclusius, no només estem promovent la igualtat, sinó també el respecte i la comprensió mútua.

En aquest sentit, vull destacar el treball que any darrere any la nostra associació està duent a terme per promoure la inclusió, treballant amb associacions locals i amb estaments públics. Les falles no son només una festa, som l'espill de la nostra societat i a la que li devem, almenys, que ens preocupem i actuem pel bé de totes les persones, intentant aportar, dins de les nostres possibilitats, un bé per a totes i tots.

Finalment, vull aprofitar aquesta oportunitat per expressar el meu més profund agraïment a tots aquells que han fet possible que aquest any haja sigut un èxit. Al nostre Artista Faller, que amb la seua dedicació i talent ha creat monuments impressionants; als músics, que han omplert els nostres carrers d'alegria i ritme; als fallers i gent propera, que han treballat incansablement perquè cada esdeveniment es desenvolupés sense contratemps; i, per descomptat, a cadascun de vosaltres, membres de la nostra estimada Falla la Vila, pel vostre suport i entusiasme.

Gràcies pel vostre compromís i per ser part d'aquesta meravellosa comunitat. Junts, seguirem treballant perquè les nostres Falles siguin un reflex dels valors que defensem: respecte, igualtat i unitat.

¡Visca les Falles i visca la Falla la Vila!

Fallera Major

2025

Sandra Sobrino Andrés

Hola mi vida
 Avui estic una altra vegada
 Exaltant-te com a Regina
 Vent com ta figura il·lumina
 Aquest sala per a tu engalanada.

Avui és un moment d'alegria
 és un moment per gaudir
 i intentant que t'omplis d'il·lusió
 de somriures i d'emocions
 per a tu són aquestes paraules.

Quan m'he posat a pensar
 Que podria dir-te que no t'haja dit ja
 Se m'acabàvem les idees
 Que dir-te que tu no sàpigues
 I que no m'envies a fer la mà

Però mira, saps el que et dic?
 Que no seré jo qui et llegisca.
 crec que serà molt millor
 que qui les ha escrites des del cor
 isca ací i te les diga.

Hui és un dia en què tots els que et volem estem orgullosos i hem esperat amb gran emoció. No és només un dia important per a tu, sinó també per a mi i per a tots els que hem crescut amb tu i hem compartit tantes vivències al teu costat. Veure't ací dalt, una vegada més com a fallera major, m'ompli d'orgull i d'una profunda felicitat.

Recorde com si fora ahir quan jo era només una xiqueta i eres tu qui em cuidava. Sempre estaves al meu costat, no sols com a cosina, sinó com una germana major. Eres la primera a fer-me de rabiar, però també a fer-me riure, a arronsar-me, a llegir-me.

No sols compartim la passió per les Falles, sinó també eixos moments únics que només tu i jo entenem. La nostra frase, eixa que sempre repetim: "La meua mare li va ensenyar a ella el que era la festa, ella m'ho va ensenyar a mi, i jo li ho ensenyaré a la seua filla". És una tradició que va més enllà de les festes, és el testimoni de la nostra unió, de com tot el que hem viscut juntes va passant de generació en generació. I ací estem, creant eixos records que algun dia compartiré amb la pròxima generació, i que segur que la tia Pili ens veu orgulloses a les dos, sabent que també gaudim per ella.

Aquest és el teu moment, un any en què gaudiràs i on eres la protagonista, i vull que el visques sabent que tens a la teua família, als teus amics, i a mi, donant-te suport en cada pas, celebrant cada triomf i gaudint cada instant al teu costat.

Este dia marca l'inici del tram final d'un any inoblidable per a tu. Un any ple de moments que recordaràs per sempre. Hi haurà moments emocionants, llàgrimes d'alegria, però també dies de cansament, i en tots ells, vull que recordes que ja no sols estàs al cap de la teua comissió per gust, sinó per responsabilitat, continuant demostrant la teua manera de ser, generosa i altruista.

Així que, felicitats teta, felicitats per tot el que has aconseguit fins ara i per tot el que estic segura que aconseguiràs en aquest nou viatge. Gaudeix cada segon, cada aplaudiment, cada mirada d'admiració, perquè t'ho mereixes més que ningú. Et vull teta.

I perquè el tio no es cabrega
 acabaré aquest poema
 versant-te com et mereixes
 com es mereix una fallera major
 d'aquesta Falla amb solera.

Perquè ets tu la reina
 d'aquesta gran comissió
 I estic orgullosa d'anunciar
 que Sandra Sobrino i Andrés
 és, de 2025, la Fallera Major.

Falla La Vila

Executiva Infantil

Vocals

Graullera Galarza, Carles
 Guillem Nuñez, Ximo
 Garcia Civera, Dídac
 Muñoz Sobrino, Leire
 Ribera Asensio, José
 Graullera Galarza, Mireia
 Vilata Hervás, Carla
 Sánchez Bono, Rodrigo
 Villalta Marin, Ferran
 Garcia Civera, Júlia
 Gandia Amoraga, Emma
 Pedro Sanchis, Guillem
 Pedro Sanchis, Aitana
 Alcocer Gonzalez, Aitana
 Alcocer Gonzalez, Emma
 Soro Teruel, Aritz
 Muñoz Sobrino, Mateu
 Aleixandre Muñoz, Carla
 Aleixandre Muñoz, Lucia
 Villar Martinez, Júlia
 Villar Martinez, Paula
 Cuenca Gonzalez, Andreu
 Cuenca Gonzalez, Carmen
 Pascual Lopez, Edurne
 Pascual Lopez, Marina
 Aleixandre Talamantes, Fran
 Solsona Antón, Paula
 Sanhermelando Graullera, Júlia
 Puig Palacios, Manel
 Lirola Blasco, Jorge
 Perez Ferrer, Lucas
 Lluca Perez, Mireia
 Lluca Perez, Aitana
 Munera Pradillo, Toni
 Munera Pradillo, Zoe
 Ferrer Esteller, Gal·la
 Ferrer Esteller, Manel
 Gandia Mora, Carles
 Moreno Lara, Martina
 Yeste Cabo, Vera
 Yeste Cabo, Paula
 Llorens Bosch, Mara

Palanca Meri, Martin
 Gimeno Gimenez, Maria
 Puig Palacios, Nico
 Sanhermelando Graullera, Martí
 Benajas Portales, Paula
 Navarro Casanova, Pablo
 Benajas Portalés, Jaume
 Ferrer García, Xavi
 Porrero Sánchez, Gala
 Porrero Sánchez, Dafne
 Gómez Mascarós, Daniella
 Martinez Alvarez, Marco
 Piqueras Monzó, Alexis
 Sancho Gil, Manel
 Sancho Gil, Neus
 Peña Alandí, Ingrid
 Rodriguez Gomez, Gala
 Peris Gaspar, Blanca
 Ribera Asensio, Jaime
 Lirola Blasco, Juan
 Roca Bono, Triana
 Puig Calatayud, Samuel
 Arnau Mena, Laura
 Arnau Mena, Marta
 Boria Garcia, Aroa
 Ruiz Ripollés, Álvaro
 Ruiz Ripollés, Enrique
 Pastor Marti, Mario
 Pastor Martí, Alicia

XICOTETS DETALLS

El dia a dia

Lecció 1^a
Mamá s'encarrega
de tot. Papà té
molt de "lío"

Ma mare em fica el mocador.

M'ajuda a vestir-me per l'Ofrena.

Em cuida els vestits de fallera.

Sempre m'acompanya als actes fallers.

Em fa monyos de fallera perfectes.

Falla La Vila

Executiva Major

Presidència

Graullera Agustí, Xavier

Vice-presidència

García Martínez, José
Blasco Arnandís, Jorge
Sanhermelando Navarré, Jordi
Holgado Ortizá, Patricia

Secretaria

Marín León, Rebeca
Esteller Agustí, Noemí

Tresoreria

Antón Gómez, Natalia

Comptadoria

Amoraga Altes, Soraya
Núñez Martínez, Inés

Del. Festejos

Música

Llorens Monzonís, Miguel

Bandes i flors

Palacios Jerez, Cristina
Mora Andres, Estela

Viu les Falles

Sobrino Andrés, Sandra
Teruel Torres, Patricia Begoña

Publicitat

Martínez Alonso, Belén

Del. Loteries

Villalta Civera, Cristina
Villalta Civera, Àngela

Del. Infants

Roca Sarió, Alfonso
Bono Pozuelo, Itziar
Bosch Soriano, Lorena
Pedro Oliva, Vicente

Delegacions

Igualtat i premi Diana

Pérez Martínez, Mª Carmen

Monument

Moreno Castellano, Sergio

Esports

Solsona Guillem, Albert,
Capella González, Jesús

Pirotècnia

Yeste Casanova, José Luis

Casal

Guillem Fabregat, Manuel
Gandía Escrihuela, Rubén
López Elena, Óscar
Pérez Begines, Francisco

Manteniment

Pobo Plumed, Jorge
Soro Forment, Ivan
Porrero Benito, Adrián
Ortizá Martínez, Jaime

Cultura

Muñoz Oliver, Aitor
Galarza Gumbau, Mariam
Sánchez Aguilar, Miguel Ángel

Comunicació

Graullera Agustí, Neus
Arnau Navarro, Laia

Acció social

Llueca Juesas, Albert

Playback

Ferrer Higuera, África
Huguet Martínez, Adriana
Huguet Martínez, Lucía
Guillem Núñez, Carmen
Ariño Civera, Andrea

Bibli. Arxivera

Asensio Rodrigo, Natalia

Vocals

Villalta Civera, Diego Miguel
 Carretero Lluch, Rafael
 Sanchis Bertomeu, Maria
 González Cadalás, Patricia
 Civera Montserrat, Yolanda
 Balaguer García, Eva María
 López Ferruses, Mª Del Mar
 Quevedo Martínez, Carles
 Gandía Lledó, Adrian
 Guillem Campo, Jorge
 Cabo Marzo, Silvia
 Civera Montserrat, Andrés
 Rubio Garcia, Guillem
 Lara Cardo, Maria
 Àtico Piera, Maria Luisa
 Monzó Martinez, Ana Maria
 Palacios Jerez, Ana
 Cuenca Ibañez, Inmaculada
 Iborra Pastor, Beatriz
 Ortega Gil, Rebeca
 Puig Viñals, Manuel
 Ribera Fernández, Jose Eduardo
 Alcocer Segura, Francisco Javier
 Villar Ariño, Francisco Javier
 Martínez Alonso, Mª Luz
 Talamantes Gil, Isabel
 Aleixandre Lluesma, Francisco
 Gómez Tent, Manuela
 Iborra Cuenca, Marina
 López Martínez, Carmen
 Carretero Balaguer, Manel
 Aleixandre Talamantes, Irene
 Pérez Ferrer, Saúl
 Pradillo Quintanar, Cristina
 Munera Gimeno, Antonio
 Lirola Fuentes, María
 Marín León, Mª José
 Ballester Ferrer, Carmen
 Palanca Torijas, Héctor
 Meri Escrig, Atalía
 Muñoz Sempere, Laura
 Roig Ramón, Abel
 De Zubiaga Izquierdo, Edurne
 Bosch Adrian, Gloria
 Bonaque Menadas, Virginia
 Gandía Escrhuela, Fernando

Hervás Zapata, Elena

Navarro Ros, Pablo
 Casanova Torres, Maria José
 Benajas Orts, Álvaro
 Portalés Yuste, Patricia
 Remolí Rodrigo, Gemma
 Sánchez Izquierdo, Rosa María
 Gómez Martínez, Carlos Ludovico
 Mascarós Gutierrez, Mª Carmen
 Martínez Conejero, Israel
 Martínez Álvarez, Lucía
 Palomar Aroca, Laura
 Alandí Robledo, Lidia
 Torres García, Mª José
 Casanova Talamantes, Raul
 Monzó Herrera, Ana
 Piqueras Alandí, Angel
 Gil Genovés, Carmen
 Sancho Sánchez, José Manuel
 Gomis Fernández, Rafa
 Arnau Torrijos, Vicente
 Mena Guevara, Mª José
 Puig Ortega, Luardo
 Vidal Cerezo, Sandra
 Muñoz Ruiz, Antonino
 Calatayud Crespo, Melania
 Martínez Escrig, María
 Carmona Martínez, Celia
 Martínez Blasco, Àngela
 Mora Benavent, Alejandro
 Mora Benavent, Carmen
 Nebot Rosello, Lucía
 Escrig Peris, Pablo
 Villar Ariño, Eva
 Ruiz Zahonero, Germán
 Ripollés Núñez, Maria
 Pastor Ruiz, David
 Martí Goda, Laura
 Cantero Galiano, Javi
 Más Coronas, Daniel
 Carpena Arias, Ana Cristina
 Peña Calamardo, Carlos

Crítica

Monument Infantil

Lema

Veó-veó

Artista

Dani Barea

Veó-veó, què veus tu?
Veig una llengua, la meua, la teua,
amb sis vocals que dansen,
à, é, è, í, ò, ó, ú,
un tresor que es revela.

À, la mare ens crida,
amb veu dolça i càlida,
ensenya paraules noves,
en la nostra llar, tan viva.

É, el vent que xiuxiueja,
històries d'ahir i d'avui,
ens porta records antics,
que mai no s'obliden, oi?

È, la terra que ens sosté,
amb arrels profundes i fortes,
ens dona força i saviesa,
en cada pas que fem, sense portes.

Í, la llum que ens guia,
en els camins de la vida,
ens il·lumina els somnis,
amb esperança compartida.
Ò, el mar que ens abraça,
amb onades de paraules,
ens porta a nous horitzons,
en un viatge sense traves.

Ó, el foc que ens escalfa,
amb històries i cançons,
ens uneix en la nit fosca,
amb les seues vibracions.

Ú, el cel que ens cobreix,
amb estrelles de coneixement,
ens recorda qui som,
en aquest món tan immens.

Veó-veó, què veus tu?
Veig una llengua, la nostra,
amb sis vocals que brillen,
en cada paraula, en cada mostra.

Crítica

Monument Major

Lema

Les mares falleres

Artista

Dani Barea

Amb foc i soroll, crema la falla,
les dones fan festa, vestides de gala.
Amb riures i plors, amb falles als peus,
la tradició les vesteix com a titelles, sense
[remei.

Amb vestits antics, pesats com el plom,
suporten la festa, donant-se un tom.
Amb somriures forçats, al foc s'acosten,
celebrant el foc, mentre al cor es posen.

La sàtira és punyent, amb paraules clares,
el paper de les dones, al foc es declara.
Crític i amarg, el poema es fa,
mentre el foc crema, i la tradició no es va.

La força de les dones, oculta, amagada,
darrere d'un vestit, la veu silenciada.
Però en les flames, la veritat es veu,
són molt més que figures, més enllà del
[seu preu.

Amb feina i família, la dona lluita,
a la festa gran, mai es retira.
Entre mascletaes i infants xicotets,
busca un equilibri, amb passos dignes i certs..

A la llum del foc, la conciliació flameja,
l'horari es desajusta, la càrrega passeja.
Les mares corren, entre festa i casa,
amb força infinita per qui no erra.

La nit és llarga, el dia és curt,
la conciliació és dura, de vegades absurda.
Les criatures necessiten, atenció i amor,
mentre les falles criden, amb soroll i clamor.

Amb cor valent, la dona es planta,
porta dues corones, sense fer-ne bandera.
Una família i una festa, dues vides
[que ajunta,
en la lluita constant, la dona és invicta.

Les flames que cremen, també poden
[il·luminar,
una nova era on les dones puguen brillar.
Amb veus alliberades, deixem enrere el vel,
escrivim un futur, un relat sense cel.

Que la força de les dones, mai s'amague més,
en la festa i la llar, enllacem tots els seus arrels.
Amb esperança i lluita, el canvi es farà
[present,
junts, construïm un demà, on tot siga valent.

Falla La Vila

Programa de Festes 2025

Divendres 14 de març

Plantà dels monuments

19:00h

Gran traca infantil i xocolatà amb bunyols a la Plaça Major

Dissabte 15 de març

17:00h

Visita de cortesia Faura i Gilet.

Diumenge 16 de març

17:00h

Plaça de la Moreria. Concentració i cercavila.

18:00h

Ajuntament de Sagunt. Entrega de Premis.

19:00h

Inici de la visita de cortesia a Sagunt.

Dilluns 17 de març

17:00h

Visita de cortesia al Port Sagunt. Inici Falla Baladre.

Dimarts 18 de març

18:00h

Avda. Doctor Palos. Concentració i cercavila.

18:30h

Ajuntament de Sagunt. Ofrena.

Dimecres 19 de març

11:00h

Centre Cívic. Concentració i cercavila.

12:00h

Església de Begonya/Alameda. Ofrena.

22:00h

Cremà monuments infantils.

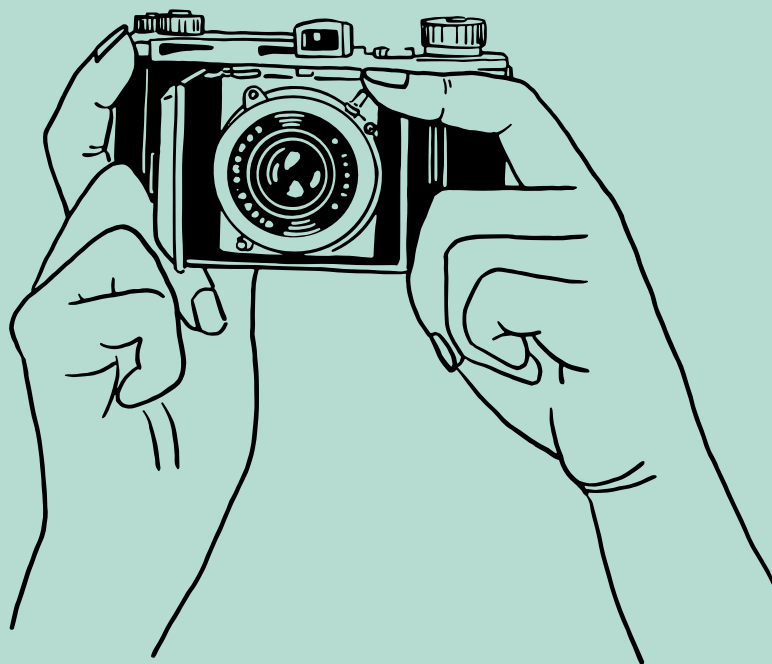
24:00h

Cremà monuments grans.

Els monuments de la nostra associació Falla la Vila es cremaran junts a l'hora acordada segons premi.

LA VILA

Diversitat

Diari Faller
2024-2025

Protagonitza: *La Comissió*

01→

←02

03→

←04

05→

01/02→ Presentació Llibret 2024 | 03/04→ Nit Albaes 2024 | 05→ Cavalcada 2024

06→

←07

←08

09→

←10

11→

←12

13→

14→

←15

16→

←17

←18

19→

←20

21→

←22

18/19/20→ Falles 2024 | 21/22→ Creu de Maig i Ofrena Mare de Deu

23→

←24

25→

←26

27→

23→ Lletres Falleres | 24/25→ Acomiadament FJFS | 26/27→ Trasllat de casal

28→

←29

←30

←31

32→

←33

28→ Signatura artista faller | 29/30/31→ Gala Pablito | 32→ Dia de l'orgull
33→ Acomiadament 2024

34→

←35

36→

37→

←38

39→

34→ Nomenament 2025 | 35→ Proclamacio 2025 | 36→ Trobades 2025
37→ Teatre Romà 2025 38/39→ Playbacks adults 2025

←40

←41

←42
43
44

45→

←46

47→

←48

49→

45→ Mercat Medieval-9 Octubre | 46/47/49→ Setmana cultural | 48→ Esports. Fútbol

50→

←51

←52
53
54

←55

50→ Esports. Volley platja | 51→ Esports. Carrera solidària | 52/53/54→ Dana
55→ Nadal 2025

56→

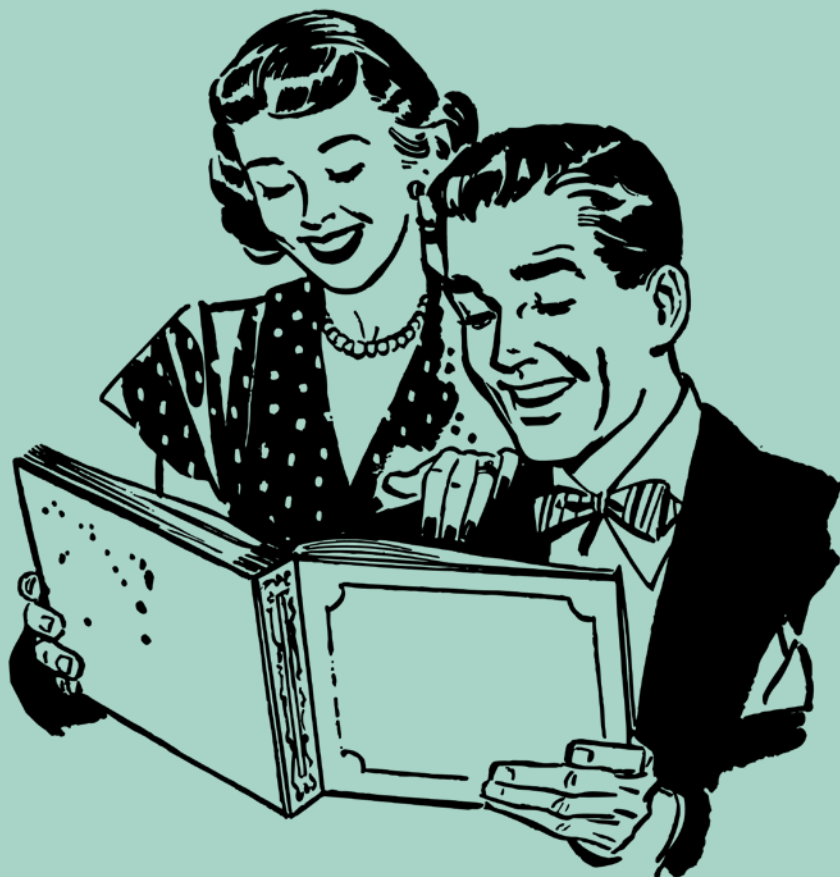
57→

56→ Nadal 2025 | 57→ Presentació 2025

OBRES LITERÀRIES

Falla La Vila

Falles

Escrit per: *Col·laboracions*

LA VILA

Diversitat

Falles i Feminisme: La Lluita de les Dones per la Igualtat en la Festa

**Regidora de Festes
Ajuntament de Sagunt**

Escrit per: *Patricia Sánchez Minguéz*.....

La dona és una persona que, més enllà de la seva definició biològica, es troba subjecta a les estructures socials, polítiques i culturals que han construït rols de gènere desiguals i subordinats al llarg de la història

El feminisme qüestiona aquestes construccions socials i lluita per la igualtat de drets, oportunitats i tracte per a totes les dones, independentment de la seva classe, raça, orientació sexual o identitat de gènere.

La definició de dona des d'una perspectiva feminista implica una reivindicació de llibertat, equitat i justícia social, en què les dones tenen dret a decidir sobre els seus cossos, la seva sexualitat, la seva carrera i les seves vides sense discriminació ni violència.

Al món faller, històricament, les dones en les Falles han estat representades com a falleres majors, una figura simbòlica que personifica la festa. La fallera major és una figura destacada dins de cada comissió, que porta la veu i la representació de la falla a les diferents activitats i actes. Aquesta figura, ha estat considerada sovint com un element estètic i de prestigi, amb una càrrega simbòlica associada a la bellesa, la tradició i la feminitat. Tot i que la figura ha estat reconeguda, el paper de la dona en la presa de decisions o en els càrrecs de lideratge era limitat.

En els últims anys, les dones han començat a guanyar terreny en els espais de lideratge i decisió dins de les comissions falleres.

Cada vegada més, les dones ocupen llocs com presidentes de falla, falleres majors infantils, o altres càrrecs directius dins de les comissions. Això ha suposat un canvi en la dinàmica de la festa, en la qual les dones no només són representants de la imatge de la falla, sinó també líders i gestores que influeixen en la planificació i organització de les activitats falleres.

Tot i que hem avançat, les dones encara es troben amb desigualtats i reptes en el món de les Falles. Un dels principals obstacles continua sent el sostre de cristall en els càrrecs de màxima responsabilitat. Les dones que ocupen càrrecs importants, com la fallera major o presidenta, sovint han de lluitar per ser escoltades.

El feminisme ha portat
les dones a qüestionar
els rols tradicionals
de gènere i a lluitar
per un tracte més
equitatiu dins de les
comissions

La pressió estètica també es manté com un element distintiu en el rol de la dona, ja que la imatge de la fallera es veu sovint reduïda a un estereotip de feminitat vinculada a la bellesa i l'aparença, amb poc reconeixement del seu rol actiu i de lideratge dins de la festa.

Els moviments feministes han tingut un gran impacte en les Falles en els últims anys. El feminisme ha portat les dones a qüestionar els rols tradicionals de gènere i a lluitar per un tracte més equitatiu dins de les comissions. Aquest canvi s'ha reflectit en l'organització d'actes de sensibilització, debats sobre la igualtat i, fins i tot, en la creació de llibres i exposicions que aborden temes com el masclisme, les violències de gènere i la representació de les dones en la cultura fallera. Així, les dones han començat a utilitzar les Falles com una plataforma per visibilitzar els seus drets i reivindicar un espai més igualitari.

Un dels grans canvis dels últims anys ha estat l'empoderament de les dones dins de les comissions. Moltes dones han utilitzat la festa per a transformar la manera en què es veuen a elles mateixes i com són vistes per la societat. Això ha inclòs des de l'assumpció de rols de lideratge fins a la reivindicació de drets sexuals, l'autodeterminació de les dones i la creació de col·lectius feministes dins

de les comissions falleres. Així mateix, les dones han començat a parlar de la diversitat de gènere i a trencar amb l'estereotip de la dona "ideal" vinculada a la imatge tradicional de la fallera.

El camí cap a la igualtat plena és llarg, però és innegable que les dones han pres un paper central en aquesta transformació. La lluita continua, i cada vegada més persones, homes i dones, s'uneixen a aquest moviment. Les Falles poden ser una festa de tots i per a tots, on la igualtat de gènere no siga una qüestió a reivindicar, sinó una realitat viscuda en tots els àmbits, des de l'organització fins a les representacions. Només així es podrà garantir que aquesta festa tradicional siga un reflex real de la societat actual: diversa, inclusiva i igualitària.

LA VILA

Diversitat

Pla d'Igualtat
Falla La Vila

Delegació d'Igualtat

Escrit per: *Mamen Pérez Martínez*.....

Tenir un pla d'igualtat en una falla o associació cultural és fonamental per garantir que totes les persones, independentment del seu gènere, origen o condició, tinguin les mateixes oportunitats de participació i reconeixement

Aquest pla ajuda a identificar i eliminar les barreres que poden existir, promovent un entorn més inclusiu i respectuós. Així, es fomenta la diversitat i es valoren les diferents perspectives que cada persona pot aportar a la falla.

A més, un pla d'igualtat contribueix a crear una cultura de respecte i equitat dins de l'associació. Quan es treballa activament per assegurar que tothom se senti valorat i respectat, es millora la cohesió social i es reforcen els laços associatius. Això no només beneficia les persones individuals, sinó que també enriqueix l'experiència col·lectiva, fent que les activitats i esdeveniments siguin més representatius i significatius per a tothom.

Implementar un pla d'igualtat demostra un compromís ferm amb els valors de justícia i inclusió. Això pot atraure més membres i participants, ja que les persones se senten més segures i ben vingudes en un entorn que promou la igualtat. A llarg termini, aquest compromís pot ajudar a construir una societat més justa i equitativa, on totes les persones tinguin l'oportunitat de contribuir i prosperar.

.....

Introducció

El present document té com a objectiu definir el Pla d'Igualtat de la Falla La Vila. Aconseguir la igualtat en el tracte, i en les oportunitats entre homes i dones en la Falla La Vila és una de les nostres prioritats i principi vertebrador de la nostra organització.

Un Pla d'Igualtat és un conjunt de mesures destinades a fomentar la igualtat d'oportunitats entre dones i homes dins de les entitats, i aquest cas en la Falla de la vila.

Com es reconeix de manera central en els Objectius de Desenvolupament Sostenible, la igualtat de gènere no és només un dret humà fonamental, sinó una base necessària per a un món pacífic, resilient, pròsper i sostenible.

Legislació

La igualtat de gènere és un principi jurídic universal reconegut en diversos textos internacionals sobre drets humans, entre els quals destaca la Convenció sobre l'eliminació de totes les formes de discriminació contra la dona, aprovada per l'Assemblea general

de Nacions Unides al desembre de 1979 i ratificada per Espanya en 1983, d'igual manera procedeix esmentar els avanços introduïts per conferències mundials monogràfiques, com la de Nairobi de 1985 i Pequín 1995.

La igualtat és, així mateix, un principi fonamental a la Unió Europea arreplegat en el Tractat d'Amsterdam, com a principi fonamental i considerant que la igualtat entre homes i dones i l'eliminació de desigualtats entre tots dos és un objectiu transversal que ha d'integrar-se en totes les polítiques i accions de la Unió i dels seus membres.

La Llei orgànica 3/2007, de 22 de març, per a la igualtat efectiva de dones i homes arreplega, en el seu article 46, el concepte i contingut dels plans d'igualtat de les organitzacions, i els defineix com “un conjunt ordenat de mesures, adoptades després de realitzar un diagnòstic de la situació, tendents a aconseguir en l'empresa i en les organitzacions, la igualtat de tracte i d'oportunitats entre dones i homes i a eliminar la discriminació per raó de sexe”, garantint la participació de les organitzacions sindicals amb representació legal de les treballadores i els treballadors.

Així mateix, en el seu article 45 s'estableix que les empreses estan obligades a respectar la igualtat de tracte i d'oportunitats en l'àmbit laboral i amb aquesta finalitat, hauran d'adoptar mesures dirigides a evitar qualsevol tipus de discriminació laboral entre dones i homes.

*La igualtat és, així mateix, un principi
fonamental a la Unió Europea arreplegat
en el Tractat d'Amsterdam*

A Espanya la igualtat de gènere és un dret fonamental reflectit en la Constitució Espanyola i un valor essencial en la nostra societat. A més es tracta d'una condició necessària per a aconseguir el benestar social, el creixement econòmic i la cohesió social que regula la Llei orgànica 3/3007.

L'article 14 de la Constitució espanyola, el qual pertany al Títol I, dels Drets i Deures fonamentals, i que gaudeix d'especial protecció, diu: “Els espanyols són iguals davant la llei, sense que pugui prevaldre cap discriminació per raó de naixement, raça, sexe, religió, opinió o qualsevol altra condició o circumstància personal o social”, proclamant el dret a la igualtat i a la no discriminació per raó de sexe, diversitat funcional i raça.

Motius pels quals incorporar un Pla d'Igualtat en la Falla La Vila

La incorporació de polítiques d'igualtat entre dones i homes en les organitzacions, permet orientar la seua activitat cap a fórmules de gestió més participatives, més integradores, respectuoses amb la diversitat, contribuint a erradicar situacions de discriminació i violència, en suma, a promoure la igualtat real entre homes i dones, amb remoció d'obstacles i estereotips socials que impedeixen aconseguir-la.

Si bé el sector faller en general està àmpliament feminitzat, cal verificar si la igualtat d'oportunitats real i efectiva, entre dones i homes està garantida en la Falla La Vila.

La Falla La Vila planteja un pla d'igualtat que permet promoure el principi d'igualtat de tracte per gènere, diversitat funcional o de raça, garantint les mateixes oportunitats de representació en les tasques, càrrecs, comissions i altres representacions de la Falla.

La Falla La Vila no accepta cap mena de discriminació en l'àmbit festiu o faller per motius d'edat, raça, gènere, orientació sexual, religió, opinió pública, ascendència nacional, origen social o diversitat funcional.

A més l'organització defensa i promou una major igualtat d'oportunitats, fomentant una cultura organitzativa basada en la igualtat, tolerància, respecte i mèrit.

Objectius

L'objectiu principal d'aquest document és assegurar en l'entitat la igualtat de tracte i d'oportunitats entre dones i homes, i previndre la discriminació per raó de sexe.

- L'equilibri en la participació de dones i homes en tots els àmbits de decisió de la Falla.
- La garantia de la qualitat per a exercir l'activitat fallera i festiva en condicions que permeten una efectiva conciliació de la vida associativa amb la vida personal i es garantisca el desenvolupament associatiu i personal respectant el principi de no discriminació per raons de sexe.
- La igualtat de tracte, independentment del sexe. Així com també igualtat d'oportunitats per a totes les persones.
- La incorporació de manera transversal de la igualtat entre dones i homes per a crear una cultura associativa basada en la igualtat.
- El respecte de la diversitat, en aquest cas referida a la no discriminació per raó de sexe però que implica promoure el principi general de no discriminació per altres raons com, raça, color, edat, estat civil, ideologia, opinions polítiques, nacionalitat, religió, orientació sexual o qualsevol altra condició personal, física o social entre les persones que componen la falla, que podran ser desenvolupats en altres plans de l'associació.

Mesures

- Accés als càrrecs: igualtat d'oportunitats en l'accés a qualsevol tipus de càrrec dins de l'organització.
- Promoció: mesures que garantisquen la igualtat per a l'ascens i la promoció de les dones dins de l'associació.
- Ordenació del temps de treball per a afavorir, en termes d'igualtat entre dones i homes la conciliació de la vida associativa, personal i familiar.
- Prevenció de l'assetjament sexual i de l'assetjament per raó de sexe: protocols d'actuació per a previndre l'assetjament sexual i assetjament per raó de sexe, procediments interns per a la tramitació de denúncies o reclamacions d'assetjament, i divulgació de les responsabilitats penals en què puguen incórrer les persones assetjadores.

Avaluació

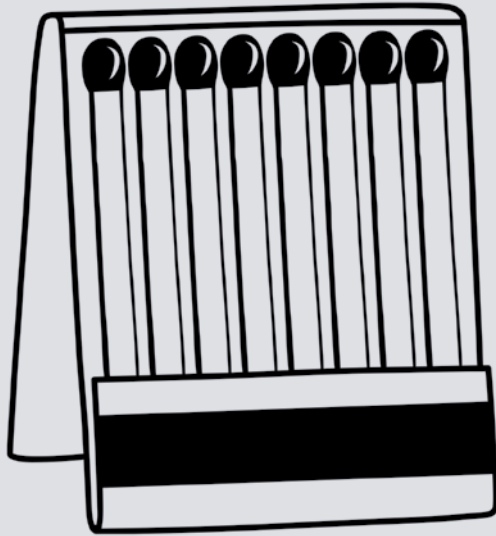
La política presentada i aprovada en aquest document fa referència a tots els membres de la Falla La Vila ja siga falleres, fallers, personal laboral o voluntariat, acceptant realitzar i complir la política en matèria de comportaments, valors, comunicació, formació i desenvolupament de qualsevol acció realitzada dins de l'àmbit d'actuació de l'organització.

L'executiva té el compromís del compliment d'aquesta Política, per a això es donarà seguiment i promourà l'elaboració dels procediments i normes necessaris per al seu compliment.

Aquest Pla d'Igualtat està actualitzat amb data de gener 2025, podent ser revisat i reformulat de manera tetraanual. Al final d'aquest període haurà de realitzar-se l'avaluació d'aquest, i si s'han complit els objectius.

LA VILA

Diversitat

Falles i igualtat, ara

Escrit per: *Una de la Vila*

Les falles, una de les tradicions més emblemàtiques de la Comunitat Valenciana, no només són una expressió cultural i festiva, sinó també un reflex de la societat en què es desenvolupen

Les falles, una de les tradicions més emblemàtiques de la Comunitat Valenciana, no només són una expressió cultural i festiva, sinó també un reflex de la societat en què es desenvolupen. En els últims anys, la qüestió de la igualtat de gènere i la diversitat ha guanyat protagonisme en el món faller, generant debats i reflexions sobre com es poden millorar aquests aspectes dins de les comissions falleres. Per entendre millor aquesta realitat, hem parlat amb fallers i falleres de diferents poblacions que han compartit les seues opinions i experiències sobre la representació de dones i homes en els càrrecs directius, les barreres per a la participació igualitària, i les mesures necessàries per a fomentar una major igualtat de gènere.

En primer lloc, la representació de dones i homes en els càrrecs directius de les comissions falleres és un tema que genera opinions diverses. Alguns fallers consideren que s'ha avançat molt en aquest aspecte, amb una presència cada vegada més notable de dones en posicions de lideratge. No obstant això, altres apunten que encara hi ha camí per recórrer per assolir una veritable paritat, especialment en les comissions més tradicionals.

Pel que fa a les barreres per a la participació igualitària, molts fallers i falleres coincideixen que encara existeixen obstacles que dificulten la plena integració de dones i homes en les activitats i decisions de les falles. Entre aquestes barreres, es mencionen els horaris de les reunions, sovint incompatibles amb les responsabilitats familiars i laborals, així com certs estereotips de gènere que persisteixen en algunes comissions.

Per superar aquestes dificultats, els entrevistats proposen diverses mesures per fomentar una major igualtat de gènere en l'àmbit faller. Entre les propostes més destacades es troben la flexibilització dels horaris de les reunions, la promoció de la coresponsabilitat en les tasques organitzatives, i la sensibilització sobre la importància de la igualtat de gènere dins de les comissions.

L'evolució de la igualtat de gènere en les falles en els últims anys és percebuda de manera positiva per molts fallers i falleres, que valoren els avenços aconseguits. No obstant això, també reconeixen que encara queda molt per fer per assolir una igualtat plena i efectiva. En aquest sentit, esperen veure canvis significatius en els pròxims anys, amb una major presència de dones en càrrecs directius i una participació més equitativa en totes les activitats falleres.

La inclusió i visibilitat de les persones LGTBI en les activitats i esdeveniments fallers és un altre aspecte que ha anat guanyant importància. Tot i que s'han fet passos endavant, encara hi ha marge per millorar. Els entrevistats suggereixen accions com la creació de campanyes de sensibilització, la inclusió de temàtiques LGTBI en les falles, i la promoció d'un ambient respectuós i inclusiu per a tothom. Igualtat i falles: un repte i una oportunitat per construir una festa més justa i diversa.

Una mirada des de... es una suma d'entrevistes realitzades a diferents persones de l'àmbit faller de la Comunitat Valenciana han seguit una estructura coherent i detallada per abordar la qüestió de la igualtat de gènere i la diversitat en el món de les falles.

Una mirada des de Torrent

Parlem amb Ferran Martínez, membre de la Falla Cronista de Torrent.

Martínez va començar expressant el seu desencant amb els grans col·lectius i organitzacions falleres, assenyalant que la realitat del dia a dia en una comissió fallera és molt diferent. "En la meua comissió i en les comissions que jo conec, no hi ha cap mena de desigualtat", va afirmar. No obstant això, va reconèixer que en altres estaments fallers, la imatge que es projecta pot ser diferent, cosa que el va portar a no assistir a una jornada organitzada per la Junta Fallera sobre aquest tema.

Segons Martínez, la igualtat en les falles es pot dividir en tres parts. Primer, dins de la mateixa comissió fallera, on assegura que no es concep cap mena de desigualtat. "En la meua comissió, la participació d'homes i dones no es coarta de cap manera", va dir. Va destacar que les obligacions falleres sovint no estan adaptades als horaris laborals i familiars, però que les comissions intenten ser igualitàries en la participació en esdeveniments i activitats internes.

Un exemple d'aquesta adaptació és el canvi generacional en la directiva de la seua falla. "Enguany, la directiva l'ha agafat un grup de gent de trenta i tants, que són pares i treballen. Han decidit fer les reunions els diumenges a la vesprada en lloc dels dimarts o dijous a la nit", va explicar Martínez. Aquest canvi ha permès una major participació, ja que concilia millor les activitats laborals i familiars.

Martínez també va parlar sobre la normalitat amb què es viu el tema LGTBI dins de les comissions. Va recordar l'any en què la seua falla va representar dues falleres donant-se un bes d'amor, destacant que totes dues eren persones reals i membres actius de la comissió. "Dins de les comissions, el tema LGTBI es veu amb total normalitat i participació", va afirmar.

No obstant això, va assenyalar que quan es fa el salt a l'entitat que coordina totes les falles, les normes del joc canvien. "Aquesta entitat superior comporta unes normes del joc que són diferents de les de les comissions", va dir Martínez. Va criticar la figura del faller major i la cort d'honor, que considera que no reflecteixen la igualtat que es viu en les comissions.

Un altre aspecte que Martínez va destacar és la inclusió i l'accessibilitat en les falles. Va explicar que les falles no estan pensades per a persones amb discapacitat o diversitat funcional, i que això és un reflex de la societat en general. "El problema és que és una cosa molt senzilla d'adaptar, però no som conscients de la necessitat de fer-ho", va dir.

Martínez va posar com a exemple la seua experiència treballant en la inclusió i accessibilitat en la falla infantil de la seua comissió. Va destacar la importància de fer les falles accessibles per a tothom i va criticar la pràctica de posar tanques que impedeixen l'accés. "Parlar d'accessibilitat quan la primera imatge és una tanca és injust", va afirmar.

Martínez va concloure que les falles són com una família, on no es promou la desigualtat ni la discriminació. “En el dia a dia, no hi ha cap mena de problema en les comissions falleres. El problema ve de les normes imposades des de dalt”, va dir. Va assenyalar que hi ha dues realitats: la de les comissions falleres i la del col·lectiu que es projecta a la societat.

Una mirada des de València

Parlem amb Carlos Galiana, expresident de la Junta Central Fallera

Galiana va començar avaluant la representació de dones i homes en els càrrecs directius de les comissions falleres. Segons ell, “des de fa temps pareix que les dones a poc a poc van ocupant amb més normalitat les presidències de les comissions”. No obstant això, va assenyalar que seria beneficiós que més dones presidissen juntes locals i fins i tot la Junta Central Fallera per tal de ser un exemple per a altres dones.

Pel que fa a les barreres per a la participació igualitària de dones i homes en les activitats i decisions de les falles, Galiana va destacar que aquestes són les mateixes que es troben en la resta de la societat. “Les falles no són alienes a la realitat que ens envolta. Les dones encara pareixen destinades a complir amb els quefers de la casa i la cura dels menors, i així tenen menys temps per a dedicar-los a altres activitats”, va explicar. Va subratllar la necessitat de col·laboració i complicitat per superar aquestes barreres.

Per fomentar una major igualtat de gènere en l'àmbit faller, Galiana va proposar que els homes han de fer un pas enrere i visibilitzar més el treball de les dones. Aquesta mesura, segons ell, ajudaria a equilibrar la balança i a reconèixer l'esforç i la dedicació de les dones en les comissions falleres.

Des de fa temps pareix que les dones a poc a poc van ocupant amb més normalitat les presidències de les comissions

Pel que fa a l'evolució de la igualtat de gènere en les falles en els últims anys, Galiana va reconèixer que hi ha hagut avanços positius, però massa lents. Va destacar la necessitat de replantejar la figura de la Fallera Major per tal que tingui més veu i influència en les decisions de les comissions.

Mirant cap al futur, Galiana no es va mostrar massa optimista. “Vivim temps de canvi, però amb molta resistència”, va dir. Va expressar la seua preocupació per la lentitud amb què es produeixen els canvis i la resistència que encara existeix en alguns sectors de la societat fallera.

Pel que fa a la inclusió i visibilitat de les persones LGTBI en les activitats i esdeveniments fallers, Galiana va assenyalar que hi ha hagut avanços, però que encara hi ha una part de la comunitat que conviu amagada i silenciada, especialment les lesbianes. Va subratllar la necessitat de visibilitzar més la realitat individual i col·lectiva de les persones LGTBI.

Galiana va concloure l'entrevista amb una reflexió sobre la igualtat i les falles: “Igualtat i falles: un treball per fer”. Aquesta frase resumeix la seua visió sobre els reptes que encara queden per superar i la necessitat de continuar treballant per aconseguir una major igualtat i diversitat en el món de les falles.

Una mirada des de Dénia

Parlem amb Manolo Catalán, membre de la Falla Centro de Dénia

Catalán va començar avaluant la representació de dones i homes en els càrrecs directius de les comissions falleres. Segons ell, encara que cada vegada està més activa la presència de la dona en els càrrecs directius, aquesta presència continua sent testimonial, per no dir residual. A Dénia, cada vegada són més

les comissions que col·loquen a una dona

en la secretaria de la falla, el càrrec més important en l'àmbit directiu de les comissions dianenses.

No obstant això, les dones continuen encarregant-se de tasques com la delegació infantil, protocol o casal, i accedir a una presidència no és una prioritat per a les falleres.

Pel que fa a les barreres per a la participació igualitària de dones i homes en les activitats i decisions de les falles, Catalán va destacar que aquestes són les mateixes que existeixen en la societat.

A Dénia, no existeix cap barrera "legal", però diversos factors provoquen aquest sostre de cristall per a la dona fallera. Malgrat que les corts d'honor són cada vegada més àmplies, poques dones decideixen passar a formar part de la comissió i menys encara a càrrecs directius. Això coincideix amb la finalització dels seus estudis, quan les seues prioritats solen ser unes altres.

Per fomentar una major igualtat de gènere en l'àmbit faller, Catalán va proposar que les coses han de seguir el seu curs natural, com en la societat. a destacar que les imposicions, com l'aplicació de quotes o percentatges, no han funcionat mai bé. A Dénia, per exemple, es compleixen deu anys del premi d'igualtat, on la directiva ha de ser paritària per a poder participar. No obstant això, només una comissió participa en el premi, guanyant cada any per incompareixença dels altres, cosa que provoca la desafecció al premi.

Pel que fa a l'evolució de la igualtat de gènere en les falles en els últims anys, Catalán va destacar la participació de tots per igual. Va assenyalar que abans era habitual que les dones dels fallers anessen a menjar en restaurants separats dels menjars en els casals amb la comissió, però això està canviant. Cada vegada és més habitual veure-les menjar amb la comissió. A més, a mesura que es van incorporant més dones a la comissió, la seua permanència s'amplia, obtenint títols com Fallera Exemplar de les Falles de Dénia o Pregonera.

Mirant cap al futur, Catalán va expressar que els canvis seran els mateixos que es van implementant en la societat. Va destacar la importància dels referents, com les futbolistes Alexia Putellas i Aitana Bonmatí, que inspiren a les joves. Quan una artista fallera guanye el primer premi, es multiplicaran per deu les xiquetes que vulguen ser artistes falleres. Quan un exercici tinga més del 50% de presidents, cada vegada més dones voldran ser presidents.

Pel que fa a la desaparició d'escenes masculines o ofensives amb la dona, Catalán va assenyalar que no ha fet falta que ningú les prohibís. Ha estat la mateixa societat, i principalment els guionistes i artistes fallers, els que han anat eliminant-les, evolucionant al mateix ritme que la societat.

En relació amb la inclusió i visibilitat de les persones LGTBI en les activitats i esdeveniments fallers, Catalán va destacar que en l'àmbit local ha sigut una inclusió totalment natural, sense necessitat d'imposicions ni normatives especials. Cada comissió s'ha anat adaptant a la seua pròpia situació, donant-li categoria de normalitat a qualsevol col·lectiu que s'haguera incorporat a ella.

Catalán va concloure l'entrevista amb una reflexió sobre la igualtat i les falles: "Igualtat i falles: a poc a poc, però amb bona lletra". Aquesta frase resumeix la seua visió sobre els reptes que encara queden per superar i la necessitat de continuar treballant per aconseguir una major igualtat i diversitat en el món de les falles.

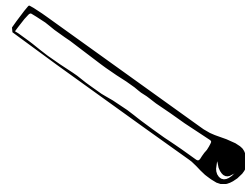
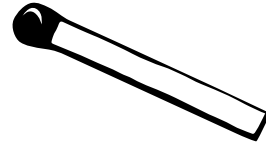
Una mirada des de Silla

Parlem amb Tomás Palomares, membre de la Falla Reis Catòlics

Palomares va començar avaluant la representació de dones i homes en els càrrecs directius de les comissions falleres. Segons ell, la representació en les directives de les falles no és una qüestió de gènere, sinó de compromís.

"Hi ha persones compromeses tant homes com dones", va afirmar. Tot i que les presidències estan majoritàriament ocupades per homes, en moltes directives la presència femenina és igualitària o fins i tot superior.

Pel que fa a les barreres per a la participació igualitària de dones i homes en les activitats i decisions de les falles, Palomares va destacar que no existeixen barreres des de la seua experiència.

“El món faller funciona amb les ganes de treballar i el compromís de les persones”, va dir. Va subratllar que és més una qüestió d’actitud i ganes que de gènere, i que qualsevol persona que vullga treballar i participar pot fer-ho.

Per fomentar una major igualtat de gènere en l’àmbit faller, Palomares va proposar repensar el paper de la dona en la representació de la festa. Va assenyalar que l’excés de “falleramajorisme” no ajuda a la igualtat de gènere. Va destacar que moltes dones vàlides per a ocupar la presidència no es presenten perquè pensen que una dona en la presidència fa que la Fallera Major no es lluisca tant.

Palomares va explicar que en la seua comissió han tractat d’equilibrar les figures de president infantil i fallera major infantil, donant-los el mateix nivell i funcions. Va qüestionar per què no hi ha presidents infantils de València i altres poblacions, i va criticar que la selecció de Falleres Majors es faça com un concurs de bellesa, cosa que no ajuda a posar fi als estereotips ni iguala els gèneres.

Pel que fa a l’evolució de la igualtat de gènere en les falles en els últims anys, Palomares va reconèixer que és una evolució constant però lenta. Va destacar que les falles són un món conservador on els canvis costen molt. Va posar com a exemple el canvi en la manera de nomenar a les falleres i fallers en les presentacions, que va generar discussió, però finalment va ser acceptat.

Mirant cap al futur, Palomares va expressar que espera pocs canvis, ja que qualsevol canvi en el món faller costa molt, especialment en temes d’igualtat. No obstant això, va destacar la importància de continuar treballant per aconseguir una major igualtat.

Pel que fa a la inclusió i visibilitat de les persones LGTBI en les activitats i esdeveniments fallers, Palomares va destacar que en la seua falla les persones LGTBI estan perfectament integrades i participen en totes les activitats. Va mencionar un suggeriment recent a la Junta Local de Silla per permetre que algunes dones es vestisquen amb vestimenta masculina en actes com la presentació i ofrena, cosa que actualment no es permet, però que està en discussió.

Palomares va concloure l'entrevista amb una reflexió sobre la igualtat i les falles: "Igualtat i falles: encara molt per fer". Aquesta frase resumeix la seua visió sobre els reptes que encara queden per superar i la necessitat de continuar treballant per aconseguir una major igualtat i diversitat en el món de les falles.

Una mirada des de Sagunt

Parlem amb Marian Romero, membre de la Falla La Palmera i de la Federació Junta Fallera de Sagunt

Romero va començar avaluant la representació de dones i homes en els càrrecs directius de les comissions falleres. Segons ella, s'ha avançat moltíssim i ja podem veure dones al capdavant de les seues comissions. No obstant això, la representació de dones en les directives i presidències és encara molt baixa. "La imatge més clara la tenim a la taula de presidents, on hi ha dos presidentes entre 30 falles", va dir Romero.

Pel que fa a les barreres per a la participació igualitària de dones i homes en les activitats i decisions de les falles, Romero va destacar que no hi ha barreres com a tal. No obstant això, va reconèixer que encara costa veure determinades dones en llocs de responsabilitat, especialment en les falles. Va assenyalar que en alguns esports, com el futbol, les dones tenen reticència a participar per la condició física.

Per fomentar una major igualtat de gènere en l'àmbit faller, Romero va proposar normalitzar la presència de dones en càrrecs directius i en la presidència. Va destacar la importància de fer molta pedagogia per a superar les barreres existents. "Hem creat una vicepresidència d'igualtat precisament per això, perquè considerem que s'ha de treballar en això", va dir Romero.

Romero va posar èmfasi en la necessitat de treballar en la igualtat en els monuments fallers. Va criticar que encara es plantegen falles amb estereotips de gènere desfasats, com l'ama de casa i l'home torero. Va suggerir que les falles amb aquest tipus d'estereotips haurien de ser penalitzades, deixant-les fora de concurs.

Pel que fa a la diversitat, Romero va destacar que cal treballar moltíssim en aquest aspecte. Va assenyalar que encara no hi ha hagut cap fallera major trans i que aquesta figura no ha tingut molta acceptació. "Tothom té dret a fer el que vullga i crec que les falles han de ser una organització oberta", va dir Romero.

Pel que fa a l'evolució de la igualtat de gènere en les falles en els últims anys, Romero va expressar que l'evolució serà molt positiva i bona. Va reconèixer que cal treballar molt bé i fer molta pedagogia per a trencar els sostres de vidre que encara existeixen en el món faller.

Mirant cap al futur, Romero va expressar el seu desig de veure una presidenta de federació i una taula de presidents igualitària, amb un 50% de dones i un 50% d'homes. Va destacar la importància de treballar en la diversitat i de veure figures com una fallera major trans o un president trans en un futur pròxim.

Pel que fa a la inclusió i visibilitat de les persones LGTBI en les activitats i esdeveniments fallers, Romero va destacar que s'estan fent passos de gegant. Va assenyalar que ja no hi ha por de vestir-se amb colorit en la gala i que s'està avançant molt en aquest aspecte. No obstant això, va reconèixer que encara no es veuen persones LGTBI en càrrecs de representació.

Tot i els avanços aconseguits en la igualtat de gènere i la diversitat en el món de les falles, encara queda molt camí per recórrer.

Romero va concloure l'entrevista amb una reflexió sobre la igualtat i les falles: "Igualtat i falles: avanç". Aquesta frase resumeix la seua visió sobre els reptes que encara queden per superar i la necessitat de continuar treballant per aconseguir una major igualtat i diversitat en el món de les falles.

Conclusió

En aquestes entrevistes hem posat de manifest que, tot i els avanços aconseguits en la igualtat de gènere i la diversitat en el món de les falles, encara queda molt camí per recórrer. Els entrevistats i entrevistades han coincidit en la necessitat de continuar treballant per superar les barreres existents i fomentar una major inclusió de les dones i les persones LGTBI en les comissions falleres.

Un dels punts clau és la normalització de la presència de dones en càrrecs directius i en la presidència de les falles. Tot i que s'han fet passos endavant, la representació femenina en aquests llocs de responsabilitat continua sent baixa. És necessari continuar fent pedagogia i visibilitzar el treball de les dones per inspirar les noves generacions a ocupar aquests càrrecs.

Pel que fa a la diversitat, els entrevistats han destacat la importància de treballar en la inclusió de les persones LGTBI en les activitats i esdeveniments fallers. Encara hi ha reticències i estereotips que cal superar, però s'estan fent passos de gegant en aquest aspecte. La visibilització i la normalització d'aquest col·lectiu són fonamentals per aconseguir una festa més inclusiva.

Un altre aspecte important és la necessitat de replantejar la figura de la Fallera Major i els estereotips de gènere en els monuments fallers. Penalitzar les falles que perpetuen aquests estereotips podria ser una mesura efectiva per fomentar la igualtat de gènere. A més, és essencial treballar en el llenguatge inclusiu en tots els actes i documents fallers.

En definitiva, les falles són un reflex de la societat i han d'evolucionar amb ella. Tot i que els canvis poden ser lents, és important continuar treballant conjuntament per aconseguir una major igualtat i diversitat en el món de les falles. Amb esforç i dedicació, es poden superar les barreres existents i construir unes falles més justes i inclusives per a tothom.

LA VILA

Diversitat

*Uns fallers
molt singulars*

Escrit per: *José Àngel Planillo Portolés*

Pepe i Vicentica no eren una parella a l'ús. Res a la seua casa era el que semblava. Després d'una infància creixent entre pólvora i cartó pedra als tallers paterns, les falles eren la seua vida.

Només tenien un problema: per a gaudir-les al màxim, havien d'intercanviar els seus rols i viure en altre barri d'on estava la falla per a dissimular les seues identitats.

Així, era Pepe qui es pentinava els monyos i adreços i lluia els vistosos vestits de seda en l'ofrena i presentacions, ¡Fins i tot fou Fallera Major! D'altra banda, a Vicentica li fascinava enfundar-se el trage negre amb faixí o el de saragüell si cal·lia, i participar en la plantà, o portar a la seua parella del braç representant a la falla com a directiu de la comissió.

Fins que després d'anys ocultant la seua condició, els nous aires de democràcia i llibertat que arribaven els permetrien ser ells mateixos sense ocultar-se. ¿Com reaccionarien al casal? Una mescla de por i esperança els envaïa, però arribat el dia van decidir ser valents i assumir les conseqüències. La sorpresa va ser majúscula quan tots els membres de la seua falla es van posar drets dedicant-los una gran ovació. Ells eren dos més d'aquella família fallera, on tots eren iguals independentment del seu sexe, raça, nació o religió.

El que ningú mai va sospitar era que realment Pepe va nàixer sent femella i Vicentica home, i que aquell matrimoni de conveniència va tindre en les falles l'oportunitat de mostrar-se tal com eren, motivant sense pretendre'l que aquella falla fora la primera amb fallers transgènere, i un exemple a seguir per a les altres.

LA VILA

Diversitat

Sobre la situació de la dona

Delegació d'Acció Social

Escrit per: *Albert Lluca Juesas*
.....

La situació de la dona i la igualtat de gènere en la societat valenciana ha experimentat avenços significatius en les darreres dècades, però encara hi ha reptes importants per superar.

Sobre la Dona i la Igualtat en la Societat Valenciana

Les polítiques públiques i les iniciatives de diverses organitzacions han contribuït a millorar la visibilitat i els drets de les dones, però la plena igualtat encara no s'ha assolit.

En l'àmbit laboral, les dones valencianes continuen enfrontant-se a obstacles com la bretxa salarial i la segregació ocupacional. Tot i que la legislació espanyola garanteix la igualtat de drets, en la pràctica, les dones sovint es troben en sectors menys remunerats i amb menys oportunitats de promoció. Això es deu, en part, a estereotips de gènere arrelats i a la manca de polítiques efectives de conciliació de la vida laboral i familiar.

A més, la violència de gènere continua sent una problemàtica greu a la Comunitat Valenciana. Les institucions han implementat mesures per protegir les víctimes i sensibilitzar la població, però els casos de violència domèstica i altres formes de violència contra les dones segueixen sent alarmants. És crucial continuar treballant en la prevenció i en el suport a les víctimes per eradicar aquesta xacra social.

En l'àmbit educatiu, s'han fet esforços per promoure la igualtat de gènere des de les primeres etapes de l'educació. Programes educatius i campanyes de sensibilització han ajudat a trencar estereotips i a fomentar una cultura de respecte i igualtat entre els joves. No obstant això, és necessari que aquestes iniciatives siguin constants i es reforcin amb la implicació de tota la comunitat educativa.

La participació política de les dones ha augmentat, però encara és insuficient. Tot i que hi ha més dones en càrrecs públics que en el passat, la paritat encara no s'ha assolit en molts àmbits de la política valenciana. Fomentar la participació activa de les dones en la política és essencial per assegurar que les seves veus i necessitats estiguin adequadament representades.

La situació de la dona i la igualtat de gènere en la societat valenciana ha millorat, però encara hi ha molt camí per recórrer. És necessari continuar treballant en tots els àmbits per assegurar que les dones tinguin les mateixes oportunitats i drets que els homes. Només així podrem construir una societat més justa i equitativa per a tothom.

Sobre la Dona en l'Àmbit Festiu del País Valencià

Les dones han estat una part integral de les festes i tradicions del País Valencià des de temps immemorials. Tot i que sovint han estat invisibilitzades o relegades a rols secundaris, la seva contribució ha estat fonamental per mantenir vives aquestes celebracions. Des de les festes majors fins a les Falles, les dones han aportat la seva creativitat, dedicació i esforç per assegurar que aquestes tradicions continuïn prosperant.

En les festes majors, per exemple, les dones han jugat un paper clau en l'organització i execució de les activitats. Han estat responsables de la preparació dels vestits tradicionals, la coordinació dels esdeveniments i la transmissió de les tradicions a les noves generacions. Aquest treball sovint no és reconegut públicament, però és essencial per a l'èxit de les festes.

La seva presència en els càrrecs de responsabilitat encara és limitada, i és necessari treballar per aconseguir una major igualtat en aquest àmbit

Les Falles són un altre exemple destacat de la participació de les dones en l'àmbit festiu. Des de les artistes falleres que dissenyen i construeixen els monuments fins a les membres de les comissions falleres, les dones han estat presents en tots els aspectes d'aquesta celebració. No obstant això, la seva presència en els càrrecs de responsabilitat encara és limitada, i és necessari treballar per aconseguir una major igualtat en aquest àmbit.

A més de les Falles, altres festes com les Fogueres de Sant Joan a Alacant també compten amb una important participació femenina. Les dones han contribuït a la creació i decoració de les fogueres, així com a la planificació i execució dels esdeveniments associats. La seva implicació és vital per mantenir l'esperit i la continuïtat d'aquestes tradicions.

Les dones han estat i continuen sent una força motriu en les festes del País Valencià. La seva dedicació i esforç han assegurat que aquestes celebracions segueixin sent una part vibrant de la cultura valenciana. No obstant això, és crucial reconèixer i valorar la seva contribució, així com treballar per eliminar les barreres que encara impedeixen la plena igualtat en aquest àmbit.

Sobre un posible Full de Ruta per Arribar a la Plena Igualtat en les Falles

Les Falles, una de les festes més emblemàtiques de València, han estat durant molt de temps un reflex de la societat valenciana. No obstant això, com qualsevol tradició, també han estat un espai on les desigualtats de gènere han estat presents. És per això que és crucial establir un full de ruta per arribar a la plena igualtat en aquesta celebració tan estimada.

En primer lloc, és essencial reconèixer la contribució històrica de les dones en les Falles. Des de les artistes falleres fins a les comissions, les dones han jugat un paper fonamental. No obstant això, sovint han estat invisibilitzades o relegades a rols secundaris. Un primer pas cap a la igualtat és donar visibilitat i reconeixement a aquestes contribucions.

Un altre aspecte clau és la representació equitativa en els càrrecs de responsabilitat dins de les comissions falleres. Actualment, encara hi ha una presència predominant masculina en els llocs de decisió. Promoure la participació activa de les dones en aquests espais

és fonamental per assegurar una perspectiva inclusiva i diversa en la presa de decisions.

La formació i sensibilització són eines imprescindibles en aquest procés. Organitzar tallers i seminaris sobre igualtat de gènere per a tots els membres de les comissions pot ajudar a trencar estereotips i fomentar una cultura de respecte i inclusió. A més, és important que aquestes iniciatives siguin contínues i no es limitin a accions puntuals.

També és crucial revisar i adaptar els protocols i reglaments de les Falles per assegurar que no perpetuin desigualtats. Això inclou des de la selecció de les falleres majors fins a la distribució de recursos i premis. Assegurar que aquests processos siguin transparents i equitatius és un pas important cap a la igualtat.

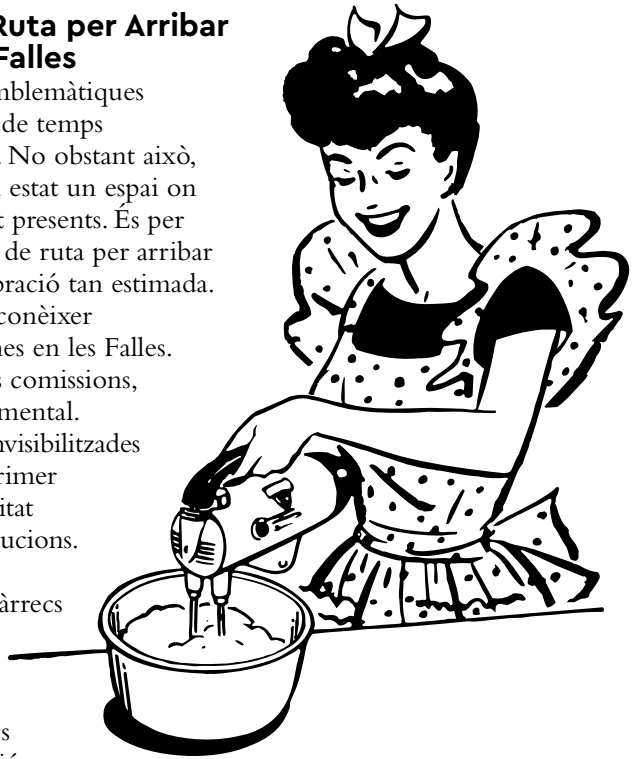
La col·laboració amb entitats i associacions feministes pot aportar una perspectiva valuosa i experta en aquest camí cap a la igualtat. Treballar conjuntament amb aquestes organitzacions pot ajudar a identificar àrees de millora i a implementar accions efectives.

A més, és important fomentar la participació de les noves generacions en aquest procés. Els joves són el futur de les Falles i és essencial que creixin en un entorn on la igualtat de gènere sigui una realitat. Iniciatives educatives i activitats dirigides als més joves poden ser molt efectives en aquest sentit.

La comunicació també juga un paper fonamental. Utilitzar els mitjans de comunicació i les xarxes socials per difondre missatges d'igualtat i per visibilitzar les bones pràctiques pot tenir un gran impacte. És important que aquests missatges siguin clars, consistents i arribin a un públic ampli.

És essencial establir mecanismes de seguiment i avaluació per assegurar que les accions implementades estan tenint l'impacte desitjat. Això permetrà ajustar les estratègies i assegurar que el camí cap a la igualtat sigui efectiu i sostenible.

Cal arribar a la plena igualtat en les Falles és un repte complex, però assolible.

Un altre punt rellevant de l'estudi
és la necessitat de revisar els protocols
i reglaments de les Falles per assegurar que no
perpetuin les desigualtats

Requereix el compromís i la col·laboració de tots els actors implicats, així com una voluntat ferma de canvi. Només així podrem assegurar que aquesta festa tan estimada sigui un reflex veritable de la societat igualitària que desitgem.

Les Falles són una celebració de la creativitat, la comunitat i la cultura. Assegurar que també siguin un espai d'igualtat és una responsabilitat que hem d'assumir amb determinació i entusiasme.

Sobre la Dona i l'Estudi de la Universitat de València

L'estudi de la Universitat de València sobre la igualtat en les Falles proporciona una anàlisi detallada de les dinàmiques de gènere dins d'aquesta celebració tradicional. Aquest tipus d'investigació és fonamental per comprendre les barreres que encara existeixen i per identificar les àrees on cal fer millores significatives.

En primer lloc, l'estudi destaca les desigualtats persistents en la representació de les dones en els càrrecs de responsabilitat dins de les comissions falleres. Tot i que les dones participen activament en les Falles, sovint no ocupen posicions de lideratge. Això posa de manifest la necessitat d'implementar polítiques que promoguin una major inclusió i equitat en aquests rols.

A més, l'estudi subratlla la importància de la formació i la sensibilització en matèria d'igualtat de gènere. Les dades recollides mostren que molts membres de les comissions no tenen una comprensió profunda de les qüestions de gènere, la qual cosa pot perpetuar estereotips i pràctiques discriminatòries. Per tant, és essencial organitzar tallers i sessions formatives per educar i conscienciar sobre aquests temes.

Un altre punt rellevant de l'estudi és la necessitat de revisar els protocols i reglaments de les Falles per assegurar que no perpetuïn les desigualtats. Això inclou aspectes com la selecció de les falleres majors i la distribució de recursos i premis. Assegurar que aquests processos siguin transparents i equitatius és crucial per avançar cap a una major igualtat.

L'estudi posa de manifest la importància de la col·laboració amb entitats i associacions feministes. Aquestes organitzacions poden aportar una perspectiva valuosa i experta, ajudant a identificar àrees de millora i a implementar accions efectives. Treballar conjuntament amb aquestes entitats és un pas essencial per assegurar que les Falles esdevinguin un espai d'igualtat i inclusió per a tothom.

La lluita per la igualtat de gènere en les Falles i en la societat valenciana en general és un procés continu que requereix el compromís de tots els sectors. Les dones han demostrat ser una força vital en les nostres tradicions i en la nostra societat, però encara hi ha barreres que cal superar. Amb polítiques inclusives, educació constant i una col·laboració estreta amb entitats feministes, podem avançar cap a una societat més justa i equitativa, on les Falles siguin un reflex veritable de la igualtat i el respecte per a tothom.

LA VILA

Diversitat

Il·lustració: Laia Arnau

Un compromís coratjos

Escrit per: *Antoni Andrés Fuertes*

.....

Esmorzàvem un bon dia de matí
al recer de la murada d'un convent,
quan de sobte i en passar l'últim bocí
i veient que de l'aplec era la fi
ens diguérem... — *De parlar és el moment!*

N'Emiliat adoptà un to prou sibil·lí
fent glopets al "cremadet" dolç i calent,
i l'Aitor, que de la Falla és paladí
ens plantejà la qüestió parlant així:
— *Amic Toni, passa el full, escriu rabent!*

Hem pensat que enguany el nostre
[monument
tracte un tema actual, gens anodí,
vol la Falla que de forma vehement
es faça públic i notòriament patent
nostre desig de lluitar amb frenesí,

per la IGUALTAT ENTRE GÈNERES
[volent,
siga aquesta la drecera, el nou camí
que encetem amb compromís, sincerament.
Un gran canvi, i que tothom siga conscient
que aconseguir-ho deu ser nostre destí.

I jo que soc un xiquet molt obedient
la nova tasca sens demora concretí.
— *Anem per feina!* Vaig dir-me diligent
i el treball acurat i eficient
sense pressa i sense pausa encetí!

Fulla nova i sense més vaig començar:
"Diccionari de la Rima" del Ferrer,
llapis, ploma i una goma d'esborrar,
paper en blanc per escriure i per rimar
i a complir per complaure al món faller.

El "Sostre de Vidre" el "Terra Enganxós"
metàfores són de DESIGUALTAT.
"Biaix de Gènere" un tema afrontós,
per a dones i homes resulta angoixós
i els cal ja la data de caducitat.

Més..., si és un afront a la societat
com cal encarar aquest tema espantós?
Escoles, governs, molts ho han intentat
amb un resultat que ha demostrat
que és viu el problema, sagnant, vergonyós!

Ha arribat el moment de concretar.
Posar peus en terra és adient,
Per a que tot canvie..., què ha de canviar?
Deixem-nos d'històries, de filosofar
i anem a parlar del que és convenient.

Les tasques de la casa les dividirem
entre tots els seus membres sense distinció,
i així, a poc a poc, aconseguirem
que es faça la feina i compartirem
els deures, quefers i les obligacions.

Cal que a la mare amb orgull enlairem
donant-li suport i empoderant-la,
que al pare sempre a la llar impliquem
que tots per igual amb orgull treballem
i així LA IGUALTAT acabem acceptar-la.

D'igual mode a la Falla s'ha de fer
desterrant tota discriminació,
la Igualtat ha de ser al món faller
l'objectiu que corone de llorer
el camí que tots junts fem amb decisió!

Al casal es faran les reunions
convocant a tot el cens sense excepció,
i arribada l'hora de les votacions
dones i homes decidiran les qüestions
per igual, sense cap discriminació.

Ja s'han vist "Fallers Majors" per la ciutat
orgullosos amb la banda sobre el pit,
i dones que amb fermesa i lleialtat
ocupen la presidència de bon grat
trencant motles amb eficàcia i sentit.

Escriurem per rematar un punt i ratlla
per concloure i deixar clar el que hem parlat,
que entre tots, des del més gran a la xicalla
hem de fer un gran treball donant la talla
perquè regne en nostres Falles la IGUALTAT.

"La guinda d'última hora..."

*"EL PODER JUDICIAL ESTÀ DIVIDIT
A L'HORA D'APLICAR LA PARITAT". **

El meu cor està trist, està arrupit...,

fins on ha d'arribar el nostre crit

perquè ELS PODERS exempleu siguen d'equitat?

*EL DIARIO.ES. Dijous 21 de novembre de 2024

LA VILA

Diversitat

Il·lustració: Laia Arnau

*Al recer
dels porxos*

Escrit per: *Antoni Andrés Fuertes*

Des de lluny ens reclama la xerino!a!

En davallar la suau costera
l'eixample de la plaça porxada
ens rep, compassant la nit,
amb l'incisiu refilet de la dolçaina.
— *Aquesta nit plantem falla!*

Les teues mans es separen sobtadament de les meues
i creuem les mirades amb tendresa
fent un esforç perquè romanguen
íntimament ancorades
l'una en l'altra.

Jo amb els xicots amunt i avall.
Amunt i avall!
Fusta, cartró, sacs d'arena.
Algeps, xerrac, tatxes i martell...!
I tu... Ai i tu!
Altiva i temptadora
fent costat a les xiques:
a per cera, a per draps, a per vi dolç,
que cal apaivagar la lluentor dels ninots
i remullar les goles seques per l'esforç
i la cridòria.

Un llum s'ha encés en una casa propera.
Els ulls entreoberts, vigilants d'un veí recelós
s'endevinen darrere les cortines.
Enutjat per la forçada i festiva vigília?

I a poc a poc, s'enlaira el monument:
banal il·lusió, fugaç idil·li,
preludi de la cendra que ha de ser...
Metàfora de vida.

I tu i jo altra volta!

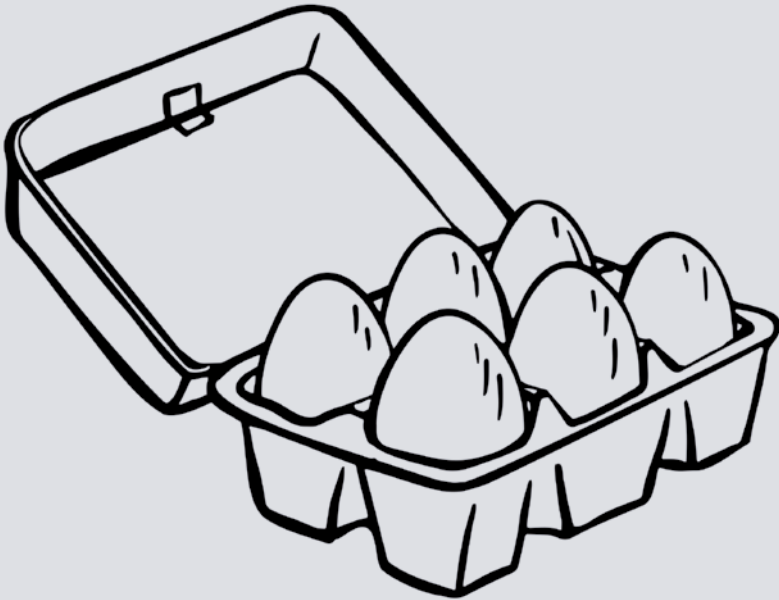
Lentament s'endinsem entre les ombres
al recer del porxos que ens envolten,
i observem l'anar i vindre de la gent
que atrafegada dóna els darrers retocs.

Pel carrer s'endevina la promesa temptadora
d'una paella matinera amb olor a romaní.

Sagunt, novembre 2024

LA VILA

Diversitat

*Roseta
la Valenta*

Escrit per: *Juan Manuel Martinez Martinez*.....

S ainet d'un sol acte dividit en diferents escenes que representa un dia a la vida de Roseta, una fallera ben plantà de quaranta-cinc anys, filla dels de la granja del Valent, que tota la vida han criat gallines i repartien ous a totes les cases. Però de sempre ha sabut fer els quefers típics de la granja, replegar els ous de les ponedores, deslletar els “cabritets”, treure la llet a la cabreta, esquilar les ovelletes, matar el “gorrino” en la matança, fer llenya dels ametlers vells, replantar tomateres, i eixe llarg etcètera de la vida del camp.

Malgrat tot, Roseta mai va voler ser com els seus pares, no volia treballar de sol a sol en el camp com ho havien fet ells, i per això es va buscar el sustent en una altra feina, i passà pel magatzem d'encaixadora, pel bar del casino del poble de cambra, pel menjador del col·legi de monitora, fent extraescolars de música en la banda on és abanderada, pel Telepizza de repartidora en la motet, fins que acabà en la gasolinera treballant a torns i guanyant-se els caragols.

Tot això sense haver-se casat, ajudant el seu germà menut amb la criança dels seus fills, cuidant els seus pares quan es van fer grans, i encarregant-se de la granja quan lliurava en la gasolinera, sense oblidar la banda de música on és abanderada i té el càrrec de secretaria, ni de la falla, on ha estat fallera major 4 vegades i vicepresidenta vitalícia, i ara no li deixen ser presidenta, per què al poble no ho veuran bé.

Viurem una sèrie de mal entesos i situacions gracioses que duran Roseta la Valenta a posar solució a un dia qualsevol al casal de la falla d'on és vicepresidenta de festejos i encarregada del casal.

Personatges

- RV**→ Roseta la Valenta, quaranta-cinc anys, dona ben “plantà”, tot terreny que sap i ha fet de tot tota la vida.
- CV**→ Cinto el Valent, setanta anys, pare de Roseta i amo de la granja avícola.
- AV**→ Amparito la del Valent, seixanta-vuit anys, mare de Roseta i dona de Cinto, té alzheimer, però en moments de lucidesa acompanya el seu home als “recaos”.
- VV**→ Vicentico el Valent, quaranta-dos anys, germà menut de Roseta, té dos fills, vidu, sempre que pot demana ajuda a sa germana.
- CT**→ Cintet el valentet, divuit anys, fill de Vicentico, l'ullet dret de la tia Roseta.
- MA**→ Malva, 15 anys, filla de Vicentico, apadrinada de Roseta.
- TO**→ Tonic, cinquanta-cinc anys, president de la falla, casat i amb dos fills, de sempre li ha agradat Roseta.
- EN**→ Encarneta, cinquanta-cinc anys, dona de Tonic i “sabudeta” de tot.
- RP**→ Repartidor. Típic repartidor “wacamayo” de qualsevol plataforma de repartiment.

ESCENA 1

Vem el típic casal de poble, amb els banderins, els bancs, les taules i la barreta de fons. Apareixen en l'escenari Encarneta i Tónico netejant el casal.

- EN→i** Xe, xe, xe! Que “guarro” han deixat el vàter, açò no pot ser! I encara ens queda la cuina i la barra! Esque ací no ha de vindre ningú més a ajudar o què?
- TO→i** Sí, el que passa és que eres un “ansia” de dona! De veres teníem que vindre dues hores abans del que acordarem en la junta?
- EN→i** De veres, com si menjares peres i les cagares senceres! O esque vols que es diga pel poble que el president mai està pendent dels quefers del casal i que se penge la medalleta la “pesaeta” de Roseta? Que, per cert, cada vegada m'agrada menys veure-la rondant pel teu costat eh, qualsevol dia li estire el monyo així! “Cagon” tot!
- TO→i** Xica, si saps que és la vicepresidenta de festejos i encarregada de casal, com no va a estar ahí per a tot? No havia d'haver-te dit mai que de jovenet m'agradava, ara ja li has fet la creu, pobra, en lo “curranta” que és.
- EN→i** Que em vols dir? Que “natros” no som treballadors? I és que tu tampoc és que ajudes massa, la mires sempre en eixa luxúria que...
- TO→i** Xa! Ves, ves i corre que tu també! A vore si jo no t'he demostrat que soles tinc ulls per a tu, en eixos dos sagals tan ben plantats que hem fet!

ESCENA 2

De sobte s'escolta una porta i entra Cintet en l'escena.

- CT→i** Hola? Que hi ha algú? “Cagon” tot quin esglai!
- EN→i** Què fas tu ací “xicuelo”?
- CT→i** M'envia ma tia Rosa, m'havia dit que com ella acaba de treballar en una hora, que és quan havíem quedat per a netejar el casal, que si podia vindre una horeta abans per a ventilar i pujar bancs i cadires per a quan arribés la marabunta poguérem ficar-se al “lio” directament, però veig que se m'ha adelantat la segona edat...
- TO→i** Tu veus? Si esque és bonica i curranta, o no ho és, eh Encarneta? Com no va a ser imprescindible en l'executiva? Si fins en estos detallets pensa, però tu no! Teníem que vindre, pel que diran del president!
- EN→i** Veus? Torna-li la trompa al xic. Havies de dir lo de bonica? De veres?
- TO→i** Uí, xa! De broma, si encara et molestarà que diga la veritat!
- EN→i** La veritat? La veritat? I que és la veritat?
- CT→i** Bo, bo, veig que ho teniu controlat, ací estic de més. Puge a l'andana a col·locar el caldero al lloc, vos deixe en les vostres merdes! (Agafa un caldero d'una de les taules i desapareix d'escena) (crident des de dins) Per cert! Si ve un repartidor agafeu-me el paquet! I la caixa que duga també! (comença a sortir tirant-se mà a les castanyes)
- EN→i** Uí! Serà atrevit el “crio” este! I tu veus? Segur que venen per ací com a “Pedro por su casa”! Fins i tot les comandes les manen al casal!
- TO→i** Xe xica, que serà alguna cosa important, o alguna cosa per a la falla, no crec jo que Roseta li deixe fer barbaritats ací.

- EN→** Xa que no! Si li ho consenteix tot a eixe “marrano” mal parlat! I més des que faltà sa mare.
- TO→** Si d’acord, això tampoc deu ser fàcil de gestionar, pobra. Li toca ser figura materna sense menjar-ho ni beure-ho...
- EN→** Si esque fins i tot en això la defenses, serà possible! Anda i casat en ella!
- TO→** Xica, quina manera de xerrar a tort i a dret, m’encanta quan et fiques així de gelosa! A vore si hi ha sort i esta nit follem va! (Magrejjant la seua dona) Pel “polvo” de reconciliació!
- EN→** Xico! Veus? És aparéixer eixe “crio” i ja estem malparlant! Serà possible! (S’acaronen amb “arrumacos”)

ESCENA 3

Entra en escena Cinto el valent desesperat com si buscara algú.

- CV→** Amparito? Amparito? Què estàs ací amor meu? (Menejjant-se per tota l’escena com si estigués boig, sense vore ningú) Amparito? (De sobte es para davant de la parella i es queda mirant-los) Xe calent! Deixa a la xiqueta, no?
- EN→** (pentinant-se i baixant-se la falda, molt digna ella) Ai, senyor Cinto, que fa voste ací tan pronte? Que no sap que hem quedat en una hora?
- TO→** Què li passa Cinto? El seu net està dalt, per si vol alguna cosa d’ell.
- CV→** De Cintet? A quin sant! Si encara estic esperant que em porte la tele gegant que li vaig demanar l’altre dia! Per a mi que s’ha quedat els diners i m’ha enganyat, si no se l’estimara tant la meua filla, el desheretava!
- EN→** Una mica aprofitat sí que pareix eixe xiquet sí, mal parlat com ell a soles.
- TO→** Va, doneu un vot de confiança al pobre xiquet, no ha dit que espera un paquet? Segur que és la televisió dona.
- EN→** Què passa? Que com és l’ullet dret de Roseta també has de defensar-lo tu?
- TO→** No dona, simplement soc objectiu i ajuntant dades i...
- EN→** I merdes en vinagre Toni! A mi no em mareges en dades i estadístiques que et conec eh! Encara acabaràs parlant de futbol.
- CV→** Bé, bé! Jo vaig buscant la meua dona, que es coneix que li ha tornat a donar un “baío” i ha eixit de casa corrent, estic patint! Que no l’haureu vista?
- TO→** No fotes Cinto! Que Amparito no va a millor? Pobra dona en lo que ella ha sigut.
- CV→** La veritat que estos últims dies estava de cine, però sembla que sols era la calma que precedia la tempesta, ja ens va dir el metge que en quant comença, ja no té retorn. Puto alzheimer!
- EN→** Això sí que em sap greu, veus, mon pare que en pau descanse pobre (es santigua), va estar vuit anys en la residència el pobre perquè no podíem fer-nos en ell, l’alzheimer li feia creure que estava en la guerra civil i tirava a fugir a la muntanya a crits dient “a les trinxeres xicos! A per les metralladores!” I fins que no el tancarem a la “resi” no vam poder descansar.
- CV→** A no, no, això impensable! La meua Amparito es queda al meu costat, si la tanque en una residència em muir, jo em muir! Si ve per ací entreteniu-la i em crideu que vindre de seguida, no li dieu res a Roseta pobra, que avui tenia molt d’embolic entre la feina, la banda i la falla. (Va marxant)
- TO→** Descuide Cinto, nosaltres l’avisem!

ESCENA 4

TO→ Pobre home, el que estarà passant, no voldria jo ni pensar el que faria jo sí a tu et passa qualsevol cosa Encarna.

EN→ Ai Toni, veus? Quan et poses així sí que et menjaria! (tornen a acaramel·lar-se)

Entra en escena Amparito la del Valent desorientada i amb pànic mentre Tónico i Encarneta es donen “arrumacos”.

AV→ On estic? Qui és eixa xica que està en el meu gendre? Ai la meua Roseta quan s'assabente! (Agafa del monyo a Encarneta i l'estira separant-la de Tónico) Mala puta! Què fas tu en el meu gendre? T'arranque el monyo “sorra”!

EN→ Senyora! Però senyora que fa? Que este és el meu home!!

TO→ Que és Amparito, Encarna! No patisca senyora Amparito, no patisca, de seguida cridem el seu home!

AV→ (pegant a Tónico) Serà possible, tu et creus, la meua Roseta deixant-se els ronyons en la granja i tu ací de putes! Cabró, més que cabró!

EN→ Però que diu senyora Amparo? Que estem en la falla! No em coneix? Sóc Encarneta, la del Xurrero!

TO→ Ai que és la demència del alzheimer Encarna, que la pobra es pensa que estem trenta anys enrere, mira-la!

EN→ Mira tu, que bé eh, aleshores sí que arribares a festejar en Roseta? Mentirós! Més que mentirós! (Pegant ella també a Tónico).

TO→ Ai Encarneta, que no dona, que soles foren dos besos i un que ens va pillar la senyora Amparito en el galliner, paraula! M'encanta quan et fiques tan gelosa!

EN→ Gelosa no! Açò s'ha acabat, malparit!

TO→ Xe xica, però que jo tenia divuit anys, era jove, inexpert, que jo soles et vull a tu dona!

CV→ Vicentico! Correu! Veniu! Mireu este golfo! Pobra Roseta, ai la meua xiqueta!

ESCENA 5

Entra en escena Cintet.

CT→ Però que passa ací? A què ve tant de crit?

AV→ Ai fill, Vicentico, fill meu, mira, que he pillat el teu cunyat en esta fulana!

EN→ Torna-li, que no soc una fulana, que soc Encarneta la del Xurrero!

CT→ Ai la iaia! Calle calle senyora encarna, hem de seguir-li el joc perquè no es pose nerviosa, crideu mon pare! O al iaio per favor, jo me la puge i la tranquil·litze! Ràpid! Iaia sí, ai, mare sí, vinga, vinga i li conte, tranquil·la, mire, que tinc a Roseta dalt, vinga i li contem.

AV→ Ai fill, i en la teua germana ací dalt! Tindrà valor! Desvergonyit! (A Tónico)

Ixen d'escena Cintet i Amparito

TO→ A colló! Pels pèls, encara sort que estava el xiquet dalt!

EN→ (agafant el telèfon) Ai pobra dona, quins deliris! I tu i jo ja parlarem ja, mentirós!

(Per telèfon) A vosté no, senyor Cinto, disculpe, que parlava en el meu home, que està molt lluny vostre? És que vorà, ha vingut la seua Amparito al casal, sí, però està desorientada i nerviosa sí, sí, està dalt en el seu Cintet, sí, el seu net l'entreté, sí. D'acord, no tarden, el xiquet està sol en ella i ella pensa que és el seu fill. Cinto? Cinto? Ui, m'ha penjat.

TO→ I que t'ha dit? Tardarà?

EN→ No, diu que ara crida al seu fill de veres que està ací a casa i ell s'encarrega fins que vinga.

TO→ Ais, si és que pobra dona, en el que ha sigut.

EN→ No, si també estaràs enamorat d'ella, de mare i de filla, "no te digo"!

TO→ Dona, no et dic jo que en la seua època, Amparito no estava de bon vore, però...

EN→ Va calla calla, no vull saber-ne més!

ESCENA 6

Entren en escena corrent Vicentico i Malva.

VV→ Mama! Mama! On està ma mare?

MA→ Tranquil papa, que ja saps com es fica la iaia quan li agafa l'atac, hem d'estar tranquils.

VV→ Ai sí, és de veres, encara sort que estàs tu per a donar-me pau i serenitat, des que ta mare ens va deixar, jo...

EN→ Encarneta: Sí, sí, tranquil home, ves, pugeu i ajudeu el teu fill, que ta mare està una mica en crisis.

TO→ Sí sí, s'ha pensat que joestic en ta germana i tot, imagina.

MA→ Sí, fa unes setmanes que diu coses sobre vosté i ma tia, que si sempre esteu al galliner, que si no fa més que besar-la, suposàvem que era per la demència. Anem papa ràpid, que ja saps la poca Pacència que té el tete!

Ixen d'escena

EN→ Sí clar, la demència i sa puta mare! Com que no va ser res lo de Roseta en tu eh? Si la senyora ho viu així és perquè part de realitat ha d'haver-hi!
(Torna a pegar-li)

TO→ Dona, o per què li haguera agradat que alguna cosa així hagués passat, no creus? Que tot podria ser part de la seua imaginació? Per favor, prou de colps!

ESCENA 7

Entra en escena un repartidor sud-americà amb una caixa més gran que una taula.

RP→ No mames güey! Com pesa açò! (Ho deixa damunt la taula però aguantant-lo, ja que sobreix)

TO→ Perdona? I tu qui eres?

RP→ Ei güey, que "passó"? És vostre Jacinto Valent Benavent? Li duc la tele que demanà com demanà, (llegint instruccions) "entregar en casal faller".

EN→ Sí sí, nosaltres som. Ja pot marxar!

- RP→i** Eh güey, una firmeta per favor, i si vol la propineta!
EN→i (fent un gargot al paper) Sí home, li demanes la propina al teu “jefe”, només faltava! (Espentant el repartidor fora d’escena)
RP→i Gràcies güey, per no res güey!
EN→i Ale adeu adeu! Toni mira, que no ens la quedarem? Una tele més gran que la nostra!
TO→i Sí dona, no confiaves en el xiquet i ara vols robar-li la tele que els ha comprat als iaïos! Seràs!
EN→i Què passa? Que com segueixes enamorat de Roseta, no vols deixar sa mare sense tele? A més, no els deixaríem sense, ves corre i pega el canvi per la nostra, que ara estan entre tesos!
TO→i Sí dona! I de pas els canvie als Arroperos la nostra nevera no frost per l’americana eixa de dues portes que es canviaren la setmana passada, i als Pispireta la nostra llavadora i la eixugadora per la seua combi que es compraren el mes passat, no et dic...
EN→i A “pues” no està mal pensant! (Fa gest de cavil·lar) Jo cride al nostre Tonyito i que t’ajude, crec que tinc la clau de tots els veïns al caixó que fica “claus dels veïns”, mireu bé els clauers que va el nom ahí de cada casa! Ves, de pressa!
TO→i Xa! Però que dius Encarneta, deixarien de confiar en nosaltres tots els veïns, que et passa?
EN→i Ai no calla, que no es pegarà això de l’alzheimer dixós! M’ha vist fent-ho i tot Tónico, ai mare, que em ve la demència! (Es tira les mans a la cara i plora)

ESCENA 8

Ixen corrent Malva i Cintet de dalt.

- TO→i** Ie, ie, ie! Aspall! Que m’atropelleu!
EN→i On aneu tan de pressa?
MA→i Anem a buscar la tia Roseta, que la iaia no reconeix mon pare i vol fotre-li amb la paella al cap!
CT→i La tia és una crac i de seguida podrà convèncer la iaia!
EN→i Aviseu també al senyor Cinto, que el pobre home encara no ha vingut!
TO→i Encara com amor meu, aquesta sí que ja eres tu, que et preocupes pels altres.

De sobte entra en escena el senyor Cinto corrent.

- CV→i** On està? Està bé? Que em deien els xiquets de pegar a no sé qui?
EN→i Tranquil senyor Cinto,ensem que el seu fill té dominada la situació.
TO→i Bé, no ho tenim tan clar, però sabem que estan dalt.

ESCENA 9

Apareix en escena Vicentico fugint de sa mare.

- VV→i** Mama! Para que soc jo! El teu fill!
AV→i Fill de puta! Vine ací! Et vaig a matar! Amic de la fulana!

- CV→** Ai mare, un atac dels grossos! Açò sol ho para la Roseta!
AV→ (Anant cap a Encarneta) I tu, mala puta! Per a tu també tinc!
EN→ Torna-li la trompa al xic! Que soc la filla del Xurrero, Amparito! No em coneix?
CV→ Està en la cresta de l'onada, val la pena desaparèixer a intentar fer-la entrar en raó!
TO→ I que fem?
CV→ Ràpid, pugeu mentre jo l'entretinc fins que vinga Roseta!
EN→ Sempre Roseta, sempre Roseta, que ningú sap fer res sense ella o que passa ací?
 (De sobte rep una castanyada amb la paella per part d'Amparito) Ai! Correu, correu! (Fugint cap a dalt)
TO→ Corre amor! Per ací!
CV→ Amparito! Amor! Em coneixes? Mira'm! Espera!
AV→ Clar que sé qui és vostre! Aparte d'ahí "Fransisco Franco caudillo d'Aspanya por la gràsia de diós!" Fus! Fora dimoni! Fus! (Intentant colpejar-lo amb la paella).

ESCENA 10

Entren en escena Malva, Cintet i Roseta.

- MA→** Ai iaio! Estàs bé?
CV→ Corre filla! Encara no és massa tard! Correu xiquets, pugeu amb el vostre pare!
CT→ Val iaio, força! Avisa quan ho tingues tot sota control, tia.
RV→ Sí, tranquil perleta, tot anirà bé, vinga arrea! (Malva i Cintet es despedeixen de sa tia amb un abraç)
CV→ (Continua forcejant en Amparito) Ajuda'm filla, no puc més, jo cada dia estic més major i ta mare més forta.
RV→ Tranquil pare, aparte's un moment. (S'aclareix la gola i es posa a cantar)

Madrecita del alma querida
 En mi pecho yo llevo una flor
 No te importe el color que ella tenga
 Porque al fin tú eres madre una flor
 Tu cariño es mi bien madrecita
 En mi vida tú has sido y serás
 El refugio de todas mi penas
 Y la cuna de amor y verdad
 Y aunque amores yo tenga en la vida
 Que me llenen de felicidad
 Como el tuyo jamás madre mía
 Como el tuyo no habré de encontrar
 Amparito i Roseta a coro:
 Y aunque amores yo tenga en la vida
 Que me llenen de felicidad
 Como el tuyo jamás madre mía
 Como el tuyo no habré de encontrar!

(S'abracen i es queden mirant-se fixament)

- AV→** Ai filla, Roseta meua, on estem? Estic bé?

- RV→|** Molt bé “madre”, sap que el pare i jo sempre estarem al seu costat, no té de què patir.
- AV→|** (dirigint-se a Cinto) He fet mal a algú? Esteu tots bé? Abraça'm Cinto, no sé quant de temps em quedarà! T'estime, no ho oblidés! (Es fonen en una abraçada)
- CV→|** Tranquil·la amor meu, no hi ha res que Machín i les seues maraques no curen, t'estime en bogeria palometa meua!
- RV→|** (Dirigint-se al públic)
Com veu, l'amor mou muntanyes.
Un dia estem, i al següent ja no hi som.
És ben cert que ningú no som imprescindibles.
Però tots som importants per a algú.
De segur que si no estem per a fer les coses, algú altre les farà per nosaltres, tal volta no igual que les faríem, però sí que en tota la seua passió, inclòs a vegades, millor del que nosaltres ho hauríem fet.
Respectem-nos, ajudem-nos els uns als altres, donem llum, no xafem els altres, recolzem-nos per a aconseguir fites.
Només així, podrem perviure per sempre. Sempre hi haurà algú que ens recordarà, i si hem estat ahí, tant en les bones com en les dolentes, perviurem als cors dels qui ens estimen.

UN FORT APLAUDIMENT, PER EIXE SENTIMENT. PER L'ESTIMA!

FI

LA VILA

Diversitat

*Jugar
per la Igualtat*

Activitats infantils

Fet per: *Una de La Vila*

Amics de la Falla
2025

Guia de col·laboradors i col·laboradores

Clinica de Podologia Carlos Peña

www.carlosclinicapodologia.com
Tlf. 960 886 957

Clinica de Podologia Algimia de Alfara

C/Blasco Ibáñez, 48
C.P 46.148 | Algimia de Alfara
Tlf. 644 447 674

U.KIDS

C/Circ Romà 3, Sagunt
Tlf: 961 187 928 | 633 119 811
www.ukidsmodainfantil.com

Jucamar

C/Camí Real 68, Sagunt.
Tlf: 962 662 957

Manrubia Bikes

Av. Sant de la Pedra 41
info@manrubiabikes.com
Tlf: 961 187 591
Whatsapp: 606 029 392
Facebook: Manrubiabikes

Coses Rosi. Moda
Corseteria i Lenceria

C/Terol 26, Sagunt
Tlf: **962 660 582**

La Barberia de Gema

Avda. JL Blasco Estellés 20
Tlf: **645 147 745**

Rahona pasteleria

Avda. Don Joan d'Austria 3B
Port de Sagunt
Tlf: **962 679 625**
www.pasteleriarahona.com

Ana Monzó Estilisme

C/Trinitat 21, Sagunt
Tlf: **962 663 697**

Munera Osteopatia
& Quiromasaje

Tlf: **647 013 436**
Acupuntura, Reflexología,
Maderoterapia

Electromecànica Passwik

C/Siderurgia 19, bajo
Pol. Industrial Ingruinsa, Pto. Sagunto
Tlf: **962 679 722**
Kiko: **697 288 611**
Antonio: **665 215 266**
electromecanicapaswik@hotmail.com

Femina

C/Camí Real 47, Sagunt
Tlf: **962 660 592**
Alta corsetería, Paquetería, Lencería,
Bañadores.

Estudio Arquitectura Campos

Avda. Fausto Caruana 37, Sagunt
Edificio Centre Empresarial,
Oficina 3003
info@arquitecturacampos.es
Tlf: **695 373 866 | 961 140 691**

Crossfit The Box

Avd. Ojos Negros 64, Pto. Sagunto
Tlf: **615 150 113**

Ouh!Print

C/Dolors Ibarruri 14, Port de Sagunt
Tlf: **623 062 055**
ouhprint@gmail.com

Moda Pellicer

C/Camí Real 99, Sagunt
Tlf: **962 660 291**

LAGOM
arquitectos

961 91 32 11 www.lagomarquitectos.com

¡Ayudemos a Pablo a caminar!

Pablo es un niño de casi 2 años, que al nacer padeció meningitis la cual le provocó una parálisis cerebral y epilepsia como secuela principal. A día de hoy no habla, no se puede sentar por sí solo, no anda... y nos gustaría poder lograrlo todo y que tenga la mejor calidad de vida posible.

Por eso pedimos colaboración para poder ayudar a PABLO a aumentar el número de horas terapéuticas tan necesarias y costosas que recibe semanalmente.

Cada pequeño grano de arena es una gran montaña en su recuperación.

Puedes colaborar con un donativo de las siguientes formas:

- Caixa Popular: ES0531590055723021880228
- BIZUM: 09955
- Escaneando el siguiente QR para unirse al grupo (1€/mes)

¡GRACIAS DE CORAZÓN!

Pablito El Guerrero

¡Regala un detalle solidario en tu evento especial!

- ¿Te casas y quieres entregar un detalle solidario a los invitados?
- ¿Tú hijo o hija hace la comunión o bautizo este año y te gustaría que fuese solidaria?
- ¿Tienes cualquier Evento, Fallas, cumpleaños ...y quieres hacer un detalle solidario?

Con este gesto estarás apoyando a las terapias de @Pablitoelguerrero para una mejor calidad de vida.

Desde 1€...
 info y pedidos en Instagram
 @Pablitoelguerrero2024 o al
 teléfono
 Marijo: 654285561

www.autoguilem.es
aguillemsagunto@hotmail.com
Tel. 962 662 564 - Fax 961 186 610
Plaza Blasco Ibáñez, 5
SAGUNTO

CACHIMBAS
VAPEO
ACCESORIOS FUMADOR

MALILLA • CALLE OLTA Nº 30
BENICALAP • AVENIDA ECUADOR Nº 45
BENIMACLET • CALLE DOLORES MARQUÉS Nº 3
PUERTO DE SAGUNTO • CALLE SAN VICENTE Nº 48
SAGUNTO • AV SANTS DE LA PEDRA Nº 35
SAGUNTO • AV DOCTOR PALOS Nº 9
RUZAFÀ • CALLE TOMASOS Nº 20
NAZARET • CALLE MAYOR DE NAZARET Nº 90

WWW.HUMONNOS.ES

cuidar

les nostres tradicions
ens posa en peu.

 **caixa
popular**

Cuidem les persones.

GRUPO **DYL**
OBRAS Y SERVICIOS S.L.

www.grupodyl.es

960 70 77 87

info@grupodyl.es

Carrer Joan XXIII, 15
46790 Alaquàs (Valencia)

La Placita

R E S T O B A R

Plaça de la Peixcateria, 8
Sagunt
@la_placita_sgt

RESERVAS:
662 432 332
635 287 906

Tu hogar te está esperando

Descubre nuestra mejor y más amplia oferta inmobiliaria

casanovasagunto.com
info@casanovasagunto.com

616 098 080 / 96 108 73 45

**N
U
E
V
O

C
E
N
T
R
O**

Clínica Fisiokarmar

Fisioterapia-Readaptación deportiva

Unidad de suelo pélvico

Terapia diamagnética.

Pilates. Entrenamiento funcional

Ejercicio para embarazadas/postparto

Medicina Estética

Última tecnología para tu recuperación

Síguenos

Avenida ojos Negros, 41

Puerto de Sagunto

633334195

www.fisiokarmar.com

dysmaq
creativa

Diseño, fabricación y mantenimiento de
maquinaria hortofrutícola

www.dysmaq.com

VEOVE-QUEVES
ÓPTICOS & AUDIÓLOGOS

Avda 9 D'Octubre ,41
PUERTO DE SAGUNTO
Junto Cafetería La Victoria
(Antiguo horno Garrido)

CHINESE

EL

CORTE

CHINO

SHOPPING

PORTAUTO
tu nuevo taller
SPG
en Puerto de Sagunto

Amortiguadores

Electricidad

Pintura

Cambio de
aceite

Embragues

Plancha

Distribuciones

Mecánica

Silenciadores

☎ 962 604 510 / 606 636 668

📍 C/ Acería, nº 27 · 46520 Puerto de Sagunto

DINAMO

www.dinamoelectra.com

688 695 135

electricidad - fotovoltaica

el
lápiz
de
maria

PROYECTOS CREATIVOS

◀ Sería de grabados realizados con motivo de la presentación de la falla La Vila del año 2017 mediante la técnica de linóleo grabado y acorrala. Edición numerada del 1 al 65 y firmada por la autora.

www.ellapizdemaria.com

DESEÑO GRÁFICO • LOGOTIPOS • INVITACIONES • GRABADOS

CALIZA
POOL BAR

Gastronomía x Piscina x Música x Eventos
www.calizapoolbar.es

Av. Ojos Negros, 72 t. 675 741 608
Puerto de Sagunto, junto a Horno Alto nº2 t. 675 615 357

f @calizapoolbar

NEUMÁTICOS JAVI CAMPS

AV. Ausiàs March, 48
46120 Alboraya (Valencia)
T. 961 858 664

MUNDOTOUR

Estamos en redes sociales @viajesmundotour
C/ Churruca, 34 bajo - Puerto Sagunto (Valencia) - T. 962 681 548 / Whatsapp 627 015 101

Estamos en redes sociales @viajesmundotour

Farmacia Sánchez Sempere

962 660 272 / 640 956 963

Cami Real 93

SAGUNTO

farmaciasanchezsempere

GRUPO
ferralia

ferroillas
albacete, s.a. cofema, s.a. gesfer

ARMADURAS DE ACERO FERRALIA, S.L
DELEGACIÓN VALENCIA

POL.INDUSTRIAL PICASSENT CALLE Nº3, NAVE 2, PARCELA 92
CP: 46220 Picassent (Valencia)
Tlf: (+34) 96 164 00 46
Fax: (+34) 96 164 21 87
Tlf: (+34) 96 164 00 46
Fax: (+34) 96 164 21 87
www.ferralia.com

XARCUTERIA-ULTRAMARINS

el Music

M. RODRIGO

NÚM. 615 20 28 89

MERCAT SAGUNTO PARADA 31

Bordados
Costa Azahar

DESDE 1998

BORDADO
PERSONALIZADO E INDUSTRIAL

C/ Teodoro Llorente, 142 / 46520 Puerto de Sagunto
962 690 941

Buscanos en:

NOVARSE
construcciones s.l.

Tels: 685 67 08 19
e-mail: novarseconstrucciones@gmail.com

La Dolceria

www.ladolceria.com

Reservas

651 68 19 99 / 960 08 42 31

info@ladolceria.com

C/General Canino 20 Sagunto (Valencia)

TALLER
PEDRO ESPINOSA

MECÁNICA EN GENERAL

DIAGNOSIS MULTIMARCA

TEL.: 96 026 20 22 / MÓVIL: 667 69 73 96
Avda. País Valenciano, 65 - 46500 SAGUNTO (Valencia)
tallerpedroespinosa@hotmail.com

ZURICH

Toni Martínez
Agente comercial

ZURICH (Seguros Martínez Sagunto, S.L)
Avda. Sants de la Pedra, 41 entresuelo
46500 Sagunto (Valencia)

Beatriz
Loriano

Lenceria

Merceria

Drogueria

Plaza Mare Nostrum
Puerto de Sagunto
Tel. 962 682 599

PELUQUERÍA CAROL

C/ San José, 22 bajo
46520 Puerto de Sagunto
961 188 320
627 895 833

CONSTRUCCIONES
MIGUEL VILLAR TORRES
construccionesmvt@gmail.com
tfn. 607568991

Cami Real, 123 • SAGUNTO • Tel. 96 118 38 77

 Peluqueria Creativa INMA Estilista

EV **CONSA**
VILLAR
EMPRESA CONSTRUCTORA

L' aixobar
despatx de vins i viandes

Carrer Casell, 21 | Sagunt 960 417 515

V
olumen
estilismo

Kathy Soto
Indumentaria valenciana

c/ Alicante, 7-46
Puerto de Sagunto
962673835

Talleres
Rimi

* MOTORES DIESEL
* GRUPOS MOTOBOMBAS
* GRUPOS ELECTRÓGENOS

C/ Font de Mariano, 13
(Pol. Ind. Vereda Sud)
46469 - BENIPARRELL (Valencia)
96 121 70 91 / www.talleresrimi.com
talleresrimi@talleresrimi.com

Es hora de viajar!

AGENCIA DE VIAJES ONLINE

695915655

info@travelhomevalencia.com

[travelhome.valencia](https://www.travelhome.valencia)

[TravelHome Valencia](https://www.TravelHomeValencia)

www.travelhomevalencia.com

CLÍNICA DENTAL

YANESVERDÚ

962 65 08 47

Calle Benavites, 6 / 46500 Sagunto (València)
www.clinicayanesverdu.com

AION PLAN

arquitectura
paisaje
interiorismo

www.aionplan.com
656 516 966

ESTUDIO CREATIVO
EUREKA
SOLUCIONES

HAPPY DAYS
DISEÑOS QUE EMOCIONAN

Avda. Sants de la Pedra 49, bajo. - Sagunto (Valencia) - 697 57 68 62

ne
Clínica Nutricional

627257529

www.clinicanutricionalne.es

[@CLINICANUTRICIAL_NE](https://www.instagram.com/CLINICANUTRICIAL_NE)

farmacia avenida
ortopedia

Avda. Dr. Palos, 8 - Sagunto • www.farmaciasagunto.com
Tel. 96 266 19 78 - Encargos: 658 598 036
[@farmaciaavenidasagunto](https://www.instagram.com/farmaciaavenidasagunto)

AGRAÏMENTS

Falla La Vila

2025

Agraïment a les Dones Emprendedores i Pioneres

Avui volem expressar el nostre més sincer agraïment a totes aquelles dones valentes, lliures i decidides que han estat pioneres en els seus camps. A totes vosaltres, dones emprendedores que vau començar amb un negoci, que vau crear el consell de la dona, que vau ser presidentes d'associacions i d'AMPES, i que vau trencar barreres per ser les primeres en tants àmbits.

Gràcies a les primeres dones que van estudiar una carrera, obrint el camí perquè moltes altres pogueren seguir els seus passos. A les atletes que van competir en uns Jocs Olímpics, demostrant que amb esforç i dedicació es poden aconseguir grans fites.

Gràcies a les dones polítiques, alcaldesses, mestres, professionals i metgesses que han treballat incansablement per fer de la nostra societat un lloc millor. La vostra dedicació, coratge i determinació han estat un exemple i una inspiració per a totes nosaltres.

Sou les veritables heroïnes que, amb el vostre esforç i perseverança, heu trencat els sostres de cristall i heu obert camins que semblaven impossibles. Ens heu ensenyat que els somnis es poden fer realitat i que la igualtat és un objectiu que val la pena lluitar.

A totes vosaltres, gràcies per ser un far de llum i esperança. Gràcies per haver estat les primeres, les valentes, les que no van tenir por de somiar i lluitar per un futur millor. Ens inspireu a continuar treballant per un món més just, igualitari i ple d'oportunitats per a totes.

Amb tot el nostre respecte i admiració,

www.lallavedelafortuna.com

AHORA TAMBIEN PUEDES JUGAR ONLINE CON NOSOTROS
Camí Real 43, 46500 Sagunto / tel: 96 118 88 99 - 654317900

NUMERO DE RECEPTOR 80560

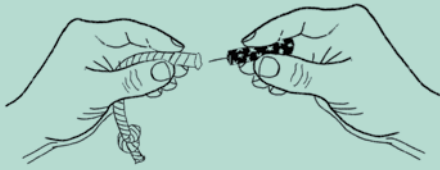
Infórmate de nuestras promociones para:

Asociaciones, fallas, peñas...

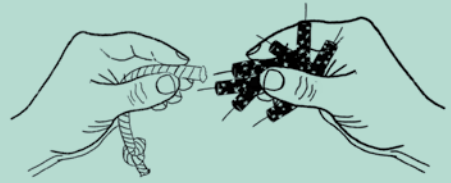
participaciones de lotería y mucho mas...

info@lallavedelafortuna.com

BÉ

MAL

Així és com s'agafen la metxa i el petard. Només un petard cada vegada. Si agafes més d'un petard podries tindre un accident.

La igualtat i la diversitat són conceptes essencials per a la construcció d'una societat més justa i inclusiva. Aquests valors, que promouen el respecte i la dignitat per a totes les persones, poden ser comparats amb els petards, que il·luminen el cel amb la seua llum i soroll, captant l'atenció de tothom i deixant una empremta inesborrable.

El disseny del llibre com els Cuadernillos Rubio és una decisió simbòlica que connecta amb la nostra infància i els moments d'aprenentatge fonamental. Este disseny familiar i nostàlgic ens transporta a una època en què adquirir coneixements era una tasca quotidiana i emocionant. És un recordatori subtil que, fins i tot de persones adultes, mai deixem d'aprendre.

Parlar d'igualtat i diversitat en este llibre és essencial perquè són valors que hem de seguir aprenent i aplicant al llarg de tota la nostra vida. La connexió amb els Cuadernillos Rubio simbolitza el fet de començar a canviar, a més d'iniciar-se en la coeducació. Igual que quan apreníem a escriure les primeres lletres o números, ara hem de dedicar-nos a aprendre i ensenyar sobre la igualtat i la diversitat.

Este paral·lelisme ens mostra que l'educació és la clau del canvi. Així com començàvem a conèixer el món a través dels Cuadernillos Rubio, ara podem començar a construir un món més just i inclusiu a través de l'aprenentatge de valors fonamentals. En definitiva, este disseny ens recorda que, per transformar la societat, cal que ens eduquem contínuament en el respecte i l'acceptació de la diversitat.

A.C. FALLA LA VILA